

Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU33

Vapenfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår åtta tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden om vapenfrågor. Förslagen rör i korthet följande frågor:

- en särskild brottsrubricering för vapensmuggling
- överföring av prövningen av vapenlicensfrågor till en ny tillståndsmyndighet
- handläggningstider i ärenden om vapenlicens
- översyn av vapenlagstiftningen
- genomförandet av 2017 års ändringsdirektiv i svensk rätt
- tidsbegränsade licenser
- synnerliga skäl i vapenlagen
- licenshantering vid vapenbyte

När det gäller dessa tillkännagivanden finns sex reservationer – (S, V, L, MP), (S, V, L, MP), (S, V, L, MP), (S, V, L, MP), (S, V, L, MP) respektive (S, V, MP).

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående utrednings- och beredningsarbete.

I betänkandet finns totalt 22 reservationer (S, M, SD, C, V, KD, L, MP) och två särskilda yttranden (S, V, MP).

Behandlade förslag

Cirka 50 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet	9
Utskottets överväganden.....	10
Vapenbrott m.m.....	10
Vapensmuggling.....	16
Ny tillståndsmyndighet för vapenlicensärenden.....	19
Handläggning av vapenlicensärenden m.m.	21
Översyn av vapenlagstiftningen m.m.	25
Tillstånd att inneha skjutvapen.....	30
Utlåning av vapen.....	37
Förvaring av vapen och ammunition	39
Införande av vapen till Sverige m.m.....	41
Auktorisation av skyttesammanslutningar.....	42
Vapenamnesti m.m.	44
Handel med vapen	45
Rättshjälp i vapenlicensmål.....	47
Tillsyn av skjutbanor m.m.....	48
Skjutvapenträning för väktare	50
Reservationer	52
1. Straffet för vapenbrott m.m., punkt 1 (C)	52
2. Föraransvar vid vapenbrott, punkt 2 (L).....	52
3. Återfall vid vapenbrott, punkt 3 (L)	53
4. Ny tillståndsmyndighet för vapenlicensärenden, punkt 5 (S, V, L, MP).....	53
5. Handläggningstider i vapenlicensärenden, punkt 6 (S, V, L, MP).....	54
6. Översyn av vapenlagstiftningen, punkt 8 (S, V, L, MP).....	54
7. Vapenlagens ställning i förhållande till EU-lagstiftningen, punkt 9 (SD).....	55
8. Tidsbegränsade licenser, punkt 12 (S, V, L, MP).....	55
9. Synnerliga skäl i vapenlagen, punkt 13 (S, V, L, MP)	56
10. Licenshantering vid vapenbyte, punkt 14 (S, V, MP).....	56
11. Beviljande av vapenlicenser, punkt 15 (KD).....	57
12. Utökad vapengarderob, punkt 16 (M, SD, KD).....	57
13. Utökad patronkapacitet i hagelgevär, punkt 17 (SD).....	58
14. Utlåning av vapen, punkt 18 (SD)	58
15. Förvaring av vapen, punkt 19 (M, SD).....	59
16. Förvaring av ammunition, punkt 20 (SD).....	60
17. Införande av vapen till Sverige m.m., punkt 21 (SD).....	60
18. Auktorisation av skyttesammanslutningar, punkt 22 (SD)	61
19. Vapenamnesti m.m., punkt 23 (V).....	62
20. Handel med vapen, punkt 24 (C, KD)	62
21. Rättshjälp i vapenlicensmål, punkt 25 (KD).....	63
22. Tillsyn av skjutbanor m.m., punkt 26 (M, C)	63
Särskilda yttranden	65
1. Vapensmuggling, punkt 4 (S, V, MP)	65
2. EU:s vapendirektiv, punkt 10 (S, MP).....	65
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	66

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	66
---	----

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Straffet för vapenbrott m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2959 av Edward Riedl (M) och

2019/20:3248 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 28 i denna del.

Reservation 1 (C)

2. Föraransvar vid vapenbrott

Riksdagen avslår motion

2019/20:2794 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 15.

Reservation 2 (L)

3. Återfall vid vapenbrott

Riksdagen avslår motion

2019/20:2794 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 14.

Reservation 3 (L)

4. Vapensmuggling

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att vapensmuggling ska ges en egen brottsrubricering och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3248 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 28 i denna del och avslår motion

2019/20:554 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 10.

5. Ny tillståndsmyndighet för vapenlicensärenden

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att överföra prövningen av vapenlicensfrågor till en ny tillståndsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1 och

2019/20:3191 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 6.

Reservation 4 (S, V, L, MP)

6. Handläggningstider i vapenlicensärenden

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om kortare handläggningstider i vapenlicensärenden och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2,

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 16 och

2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 2.

Reservation 5 (S, V, L, MP)

7. Ett digitalt ansökningsförfarande m.m.

Riksdagen avslår motion

2019/20:2312 av Johan Andersson m.fl. (S).

8. Översyn av vapenlagstiftningen

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en översyn av vapenlagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2220 av Lars Beckman (M),

2019/20:2245 av Marlène Lund Kopparklint (M) och

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 17 och avslår motion

2019/20:2219 av Lars Beckman (M).

Reservation 6 (S, V, L, MP)

9. Vapenlagens ställning i förhållande till EU-lagstiftningen

Riksdagen avslår motion

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 5.

Reservation 7 (SD)

10. EU:s vapendirektiv

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska tillse att genomförandet av 2017 års ändringsdirektiv i svensk rätt inte går längre än vad direktivet kräver och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 19,

2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 25 och

2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 15.

11. Tillfälliga licenser för enhandsvapen

Riksdagen avslår motion

2019/20:309 av Magnus Persson (SD).

12. Tidsbegränsade licenser

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om tidsbegränsade licenser och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 3 och

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 20.

Reservation 8 (S, V, L, MP)

13. Synnerliga skäl i vapenlagen

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om synnerliga skäl och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 4 och

2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 16 och

bifaller delvis motion

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 22.

Reservation 9 (S, V, L, MP)

14. Licenshantering vid vapenbyte

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om licenshantering vid byte av vapen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 21,

2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 22 och

2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 17.

Reservation 10 (S, V, MP)

15. Beviljande av vapenlicenser

Riksdagen avslår motion

2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 23.

Reservation 11 (KD)

16. Utökad vapengarderob

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 8 och

2019/20:1311 av Åsa Coenraads och Mats Green (båda M).

Reservation 12 (M, SD, KD)

17. Utökad patronkapacitet i hagelgevär

Riksdagen avslår motion

2019/20:311 av Magnus Persson (SD).

Reservation 13 (SD)

18. Utlåning av vapen

Riksdagen avslår motion

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 9.

Reservation 14 (SD)

19. Förvaring av vapen

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 7,

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 18 och

2019/20:2938 av Edward Riedl (M).

*Reservation 15 (M, SD)***20. Förvaring av ammunition**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 10 och

2019/20:1301 av Åsa Coenraads m.fl. (M).

*Reservation 16 (SD)***21. Införande av vapen till Sverige m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 12 och

2019/20:2558 av Mats Green och Åsa Coenraads (båda M).

*Reservation 17 (SD)***22. Auktorisation av skyttesammanslutningar**

Riksdagen avslår motion

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 6.

*Reservation 18 (SD)***23. Vapenamnesti m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:686 av Kjell-Arne Ottosson (KD) och

2019/20:2147 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8.

*Reservation 19 (V)***24. Handel med vapen**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2619 av Mattias Jonsson och Anna Johansson (båda S) och

2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 26.

*Reservation 20 (C, KD)***25. Rättshjälp i vapenlicensmål**

Riksdagen avslår motion

2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 24.

*Reservation 21 (KD)***26. Tillsyn av skjutbanor m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1336 av Marléne Lund Kopparklint (M) och

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 23.

*Reservation 22 (M, C)***27. Skjutvapenträning för väktare**

Riksdagen avslår motion

2019/20:1047 av Petter Löberg (S).

Stockholm den 28 maj 2020

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Louise Meijer (M), Katja Nyberg (SD), Ingemar Kihlström (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Niklas Wykman (M), Roger Haddad (L), Per Schöldberg (C), Gunilla Svantorp (S), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S), Jon Thorbjörnson (V), Angelika Bengtsson (SD), Martin Kinnunen (SD), Maria Gardfjell (MP) och Camilla Brodin (KD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 50 motionsyrkanden om vapenfrågor från allmänna motionstiden 2019/20. Motionsyrkandena handlar bl.a. om vapenbrott, vapensmuggling, vapenlicenser och andra frågor som rör vapen. Motionsyrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Vapenbrott m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. skärpta straff för vapenbrott och föraransvar för vapen som förvaras i en bil.

Jämför reservation 1 (C), 2 (L) och 3 (L).

Motionerna

I motion 2019/20:2959 av Edward Riedl (M) anser motionären att möjligheterna att ytterligare skärpa straffen för olaga vapeninnehav bör ses över.

I kommittémotion 2019/20:2794 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om en straffskärpningsregel för innehav av vapen, explosiva varor eller krigsmateriel när en person tidigare är dömd för brott. I yrkande 15 anför motionärerna att det bör övervägas att införa ett föraransvar motsvarande det som gäller för fordonets skick m.m. även när det gäller t.ex. vapen som förvaras i en bil.

I kommittémotion 2019/20:3248 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 28 i denna del begärs att handgranater ska klassas som vapen och att otillåten hantering av handgranater ska klassas som vapenbrott.

Bakgrund och tidigare behandling

Skärpta straff för vapenbrott m.m.

Straffen för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor skärptes den 1 januari 2018 (prop. 2017/18:26, bet. 2017/18:JuU8, rskr. 2017/18:65). I 9 kap. 1 § vapenlagen (1996:67) föreskrivs följande:

Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för vapenbrott till fängelse i högst tre år.

Om gärningen har begåtts av oaksamhet eller om brottet är ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Bestämmelser om grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott finns i 1 a §, som föreskriver följande:

Om brott som avses i 1 § första stycket är grovt, döms för grovt vapenbrott till fängelse i lägst två och högst fem år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. vapnet har innehafts på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats,

2. vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet,
3. innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett flera vapen, eller
4. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om brott som avses i 1 § första stycket är synnerligen grovt, döms för synnerligen grovt vapenbrott till fängelse i lägst fyra och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen.

Explosiva varor, t.ex. handgranater, regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, förkortad LBE. Den som hanterar, överför, importerar eller exporterar explosiva varor ska enligt 16 § LBE ha tillstånd till det. Bestämmelser om brott mot tillståndsplikten finns i 29 och 29 a §§ LBE. Vapenlagen och LBE har numera enhetliga straffskalor för de grova brotten.

I samband med den senaste skärpningen av straffen för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor framhöll regeringen att synen på våldsbrott och andra avsiktliga angrepp på enskildas fysiska integritet hade skärpts de senaste åren (prop. 2017/18:26 s. 10 f.). Även om vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor inte är konstruerade på ett sådant sätt att det för straffansvar förutsätts att någon skadas är syftet med kriminaliseringen likväl att förebygga den skada skjutvapen eller explosiva varor kan orsaka. Tillgång till skjutvapen och explosiva varor utgör också många gånger en förutsättning för att grova våldsbrott ska komma till stånd, och en uppkommen våldssituation riskerar att få betydligt svårare följder om skjutvapen eller explosiva varor förekommer. Den ökade användningen av skjutvapen och explosiva varor medför inte minst ökade risker för skador även på personer som inte är involverade i de kriminella konflikter där våldet förekommer. Den skärpta synen på allvarliga våldsbrott var alltså enligt regeringen ett skäl att även se strängare på allvarliga vapenbrott och allvarliga brott mot tillståndsplikten för explosiva varor. Många skjutningar uppstår mer eller mindre spontant och med en kort reaktionstid mellan upplevd kränkning och genomförd skjutning. En straffskärpning skulle därmed kunna få en viss brottsförebyggande effekt genom att kriminella personers omedelbara tillgång till skjutvapen minskar.

Samtidigt konstaterade regeringen att straffstadgandena i såväl LBE som vapenlagen omfattar många olika slags gärningar. Det som först och främst motiverade en skärpt syn var de grova och synnerligen grova brotten, som t.ex. kan bestå i innehav av skjutvapen på offentliga platser. Mindre allvarliga överträdelser motiverade enligt regeringen inte samma skärpta syn.

Mot denna bakgrund föreslog regeringen att straffmaximum för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor av normalgraden skulle ändras från fängelse i två år till fängelse i tre år. För de grova brotten ändrades straffskalorna från fängelse i lägst ett och högst fyra år till fängelse i lägst två och högst fem år, och för de synnerligen grova brotten höjdes straffminimum från fängelse i tre år till fängelse i fyra år.

Regeringen noterade att en höjning av straffminimum för de grova brotten till två år var en markant höjning och skulle innebära att straffminimum för dessa brott skulle bli högre än för t.ex. grov misshandel och grovt vållande till

annans död. Det skulle innebära en betydande uppvärdering av den presumerade fara som ligger i ett grovt vapenbrott eller ett grovt brott mot tillståndsplikten i LBE. Den presumtiva skadeverkan av redan ett enstaka skjutvapen eller en handgranat är dock mycket stor och kan omfatta en stor krets av personer. Tillgången till illegala vapen och explosiva varor har också stor betydelse för att många av de allvarligaste våldsbrotten ska kunna komma till stånd. I kriminella miljöer innebär redan förekomsten av skjutvapen och explosiva varor – oavsett om de kommer till direkt användning eller inte – att ett våldskapital som skapar otrygghet hos allmänheten byggs upp. Det gäller inte minst i redan utsatta områden. Regeringen ansåg därför att redan innehav av t.ex. ett skjutvapen på allmän plats hade ett klart högre straffvärde än vad dåvarande straffskala gav uttryck för och att en höjning av straffminimum för de grova brotten till två års fängelse var motiverad.

Den skärpta synen på vapenbrott och brott mot tillståndsplikten i LBE borde enligt regeringen inte bara få genomslag i straffskalan för de grova brotten utan även för de synnerligen grova brotten. Straffminimum för de synnerligen grova brotten borde höjas i motsvarande mån, dvs. med ett år, till fängelse i lägst fyra år.

En justering av straffminimum för de grova brotten borde enligt regeringen komma att påverka straffvärdesbedömningen även för brott av normalgraden. Regeringen ansåg dock inte att det fanns några egentliga skäl att justera straffminimum för dessa brott och därmed ytterligare skärpa straffen för de gärningar som ligger i den nedersta delen av de straffskalorna.

När det gällde de högsta straffen konstaterade regeringen bl.a. att maximistrafte för de grövsta brotten relativt nyligen hade höjts i och med införandet av särskilda straffskalor för de synnerligen grova brotten (prop. 2013/14:226). Dessa straffskalor är dessutom reserverade för de allra grövsta brotten och används sällan. Regeringen ansåg mot den bakgrunden att det inte hade framkommit tillräckliga skäl för att höja straffmaximum även för de synnerligen grova brotten.

Slutligen konstaterade regeringen även att en höjning av straffminimum för de grova brotten till fängelse i minst två år bl.a. skulle få den konsekvensen att det finns en presumtion för häktning av den som på sannolika skäl är misstänkt för ett sådant brott (24 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken).

Utskottet var positivt till förslaget om skärpta straff för brott mot vapenlagen och tillståndsplikten för explosiva varor och ställde sig bakom regeringens lagförslag (bet. 2017/18:JuU8).

Samtidigt såg utskottet det som problematiskt att förslaget inte omfattade en höjning av maximistrafte för de synnerligen grova brotten. Att minimistrafte för brotten höjs från tre år till fyra år medförde enligt utskottet att den föreslagna straffskalan riskerar att bli för snäv. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle tillkännage för regeringen att den så snart som möjligt skulle återkomma med ett förslag om att höja maximistrafte för de synnerligen grova brotten. Enligt utskottet borde regeringen också överväga utformningen av kvalifikationsgrunderna i 9 kap. 1 a § vapenlagen i syfte att fler gärningar

ska omfattas av dessa. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle ge regeringen till känna att den skulle återkomma till riksdagen med ett förslag om att fler vapenbrott ska anses som grova. Som en följd av detta borde även kvalifikationsgrunderna för synnerligen grovt vapenbrott ses över. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2017/18:65).

När utskottet våren 2018 behandlade motioner om skärpta straff för vapenbrott anförde utskottet bl.a. att det vidhöll de uppfattningar som uttrycktes i samband med de tidigare tillkännagivandena, men att det inte fanns skäl att föreslå att riksdagen skulle göra något nytt tillkännagivande om att skärpa straffen för vapenbrott. De aktuella motionerna avstyrktes (bet. 2017/18:JuU13 s. 83 f.).

När utskottet våren 2019 behandlade motioner från allmänna motionstiden 2018/19 anförde utskottet i fråga om skärpta straff för vapenbrott att det såg positivt på att en utredare, i enlighet med riksdagens tillkännagivanden, hade fått i uppdrag att analysera om det fanns skäl att dels höja maximistraffet för synnerligen grovt vapenbrott, dels ändra kvalifikationsgrunderna i vapenlagen. Utskottet ansåg det dock angeläget att det arbetet bedrevs skyndsamt och att regeringen så snart som möjligt därefter skulle återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebar skärpta straff för vapenbrott. Detta borde riksdagen enligt utskottet ge regeringen tillkänna. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2018/19:JuU29, rskr. 2018/19:298).

När det gäller frågan om föraransvar krävs det enligt uttalanden i rättspraxis i princip att någon har ett skjutvapen i sin besittning för att han eller hon ska anses inneha vapnet (se NJA 1999 s. 480, jfr även RH 2007:84). Detta innebär inte ett krav på att personen ska ta omedelbar befattning med vapnet utan det är tillräckligt om han eller hon har omedelbar kontroll eller rådighet över det.

Som framgår av straffbestämmelsen om grovt vapenbrott i 9 kap. 1 a § vapenlagen ska det också vid bedömningen av om brottet är grovt särskilt beaktas om vapnet har innehafts på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats.

När utskottet våren 2018 behandlade ett motionsyrkande om föraransvar motsvarande det nu aktuella var utskottet inte berett att ställa sig bakom yrkandet och avstyrkte detta (bet. 2017/18:JuU13 s. 83 f.). Utskottet avstyrkte ett motsvarande motionsyrkande i betänkande 2018/19:JuU29 av liknande skäl.

Motionsyrkanden om en särskild straffskärpningsgrund vid återfall i brott behandlades senast av utskottet i samband med behandlingen av motioner om straffrättsliga frågor i april 2020 (bet. 2019/20:JuU26 s. 96 f.). För en utförlig bakgrundsredovisning hänvisas till det betänkandet. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena, bl.a. med hänvisning till att det inom Regeringskansliet pågår ett arbete med anledning av riksdagens tidigare tillkännagivande om straffvärdesbestämning vid flerfaldig brottslighet.

Försvarsutskottet behandlade under våren 2019 motionsyrkanden om att handgranater ska klassas som vapen och att otillåten hantering av handgranater bör klassas som vapenbrott. Utskottet anförde bl.a. att det är viktigt att

begränsa antalet illegala explosiva varor i samhället eftersom tillgången till explosiva varor många gånger är en förutsättning för att grova våldsbrott ska begås och ökar risken för att våldssituationer får svåra följder. Utskottet välkomnade de straffskärpningar som genomförts och noterade att de innebär att straffskalan för brott mot LBE nu motsvarar straffskalan för brott mot vapenlagen. Utskottet såg ingen anledning att vidta ytterligare åtgärder inom området. Motionsyrkandena avstyrktes (bet. 2018/19:FöU7 s. 99 f.).

Pågående arbete

I promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14) från juli 2019 behandlas bl.a. vissa frågor relaterade till illegal hantering av vapen och explosiva varor.

I promemorian föreslås uppräkningsen av de omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett brott är grovt (s.k. kvalifikationsgrunder) i 9 kap. 1 a § första stycket vapenlagen och 29 a § första stycket LBE justeras på följande sätt:

- Den punkt som enligt befintlig reglering tar sikte på att vapnet respektive den explosiva varan har varit av särskilt farlig beskaffenhet förtydligas så att det framgår att vapnet respektive den explosiva varan kan vara av särskilt farlig beskaffenhet på grund av dess effekt, konstruktion eller utformning. Genom ändringen markeras att även andra omständigheter än ett vapens eldkraft och en explosiv varas sprängkraft bör vägas in vid farlighetsbedömningen. Ändringen innebär att fler vapen och explosiva varor än i dag kommer att bedömas som särskilt farliga, och att fler gärningar därmed kommer att bedömas som grova brott.
- I såväl vapenlagen som LBE införs en ny kvalifikationsgrund som innebär att det vid bedömningen av om brottet är grovt särskilt ska beaktas om vapnet respektive den explosiva varan har innehafts eller hanterats i en kriminell miljö. Enligt befintlig reglering beaktas detta inom ramen för den punkt som tar sikte på att gärningen varit av särskilt farlig art. Den nya punkten införs för att säkerställa att den försvårande omständigheten att gärningen ägt rum i en kriminell miljö får större genomslag i rättstillämpningen.

Vidare föreslås kvalifikationsgrunden för synnerligen grovt brott i 9 kap. 1 a § andra stycket vapenlagen och 29 a § andra stycket LBE utvidgas så att det utöver omständigheten att gärningen avsett ett stort antal vapen respektive ett stort antal explosiva varor eller en särskilt stor mängd av en vara, särskilt ska beaktas om gärningen avsett flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet eller explosiva varor av särskilt farlig beskaffenhet. Genom tillägget markeras att en gärning som avser särskilt farliga vapen eller explosiva varor bör kunna kvalificeras som synnerligen grovt brott även om antalet vapen eller varor inte är stort. Liksom tidigare ska frågan om huruvida ett brott ska bedömas som synnerligen grovt avgöras med beaktande av samtliga omständigheter vid

brottet. Redan vid innehav av några särskilt farliga explosiva varor, såsom handgranater, på allmän plats eller i en kriminell miljö bör gärningen kunna bedömas som synnerligen grovt brott.

Straffskalan för synnerligen grovt vapenbrott och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor föreslås ändras så att straffmaximum höjs från fängelse sex år till fängelse sju år. Höjningen syftar till att skapa utrymme för mer nyanserade bedömningar också av de allra grövsta brotten.

Promemorian, som har remitterats, bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan skärptes straffbestämmelserna för vapenbrott i september 2014 och därefter ytterligare en gång, den 1 januari 2018. Vidare har riksdagen vid flera tillfällen riktat tillkännagivanden till regeringen om att skärpa straffen för vapenbrott ytterligare, senast våren 2019.

Som också framgår ovan bereds förslagen i promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14) inom Regeringskansliet.

Mot denna bakgrund anser utskottet, även om det vidhåller de uppfattningar som uttrycktes i samband med de tidigare tillkännagivandena, att det inte finns skäl att föreslå att riksdagen ska göra något nytt tillkännagivande om att skärpa straffen för vapenbrott. Motion 2019/20:2959 (M) avstyrks.

I likhet med tidigare ställningstaganden är utskottet inte heller berett att ställa sig bakom förslagen i motion 2019/20:2794 (L) yrkandena 14 och 15 om en särskild straffskärpningsregel för återfall vid vapenbrott eller ett särskilt förärsvar för vapen som påträffas i bilar. Motionsyrkandena avstyrks.

Utskottet finner inte heller skäl att ta något initiativ med anledning av motionsyrkandet om att hantering av handgranater ska klassas som vapenbrott. Utskottet noterar att de straffskärpningar som genomförts innebär att vapenlagen och LBE numera har enhetliga straffskalor för de grova brotten och att ytterligare straffskärpningar som bl.a. tar sikte på innehav av handgranater är under beredning. Motion 2019/20:3248 (C) yrkande 28 i denna del avstyrks därför.

Vapensmuggling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att vapensmuggling ska ges en egen brottsrubricering och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om skärpta straff för vapensmuggling.

Jämför särskilt yttrande 1 (S, V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:554 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 10 efterfrågar motionärerna skärpta straff för vapensmuggling.

I kommittémotion 2019/20:3248 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 28 i denna del begärs att vapensmuggling skyndsamt ska ges en egen brottsrubricering. Motionärerna anför att bestämmelsen som reglerar smugglingsbrott träffar många olika slags varor och att bredden på straffskalan speglar detta. Vapensmuggling bör bedömas mer allvarligt och därför ges en särskild brottsrubricering.

Bakgrund

Gällande rätt

I lagen (2000:1225) om straff för smuggling, nedan smugglingslagen, finns bestämmelser om ansvar m.m. för gärningar som rör införsel till eller utförsel från landet av varor. I 3 § anges bl.a. att den som, i samband med införsel till landet av en vara som omfattas av ett särskilt föreskrivet förbud mot eller villkor för införsel, uppsåtligen bryter mot förbudet eller villkoret genom att underlåta att anmäla varan till tullbehandling, döms för smuggling till böter eller fängelse i högst två år. Det finns därtill ett antal mer specificerade brott som enligt samma bestämmelse också utgör smugglingsbrott.

Är smugglingsbrottet att anse som ringa döms, enligt 4 §, till penningböter. Om brottet är grovt döms, enligt 5 §, för grov smuggling till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen om brottet är grovt ska, enligt andra stycket, särskilt beaktas om gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning, om gärningen med hänsyn till omständigheterna kring införseln, utförseln eller förfogandet varit av särskilt farlig art eller om gärningen annars inneburit en allvarlig kränkning av ett betydande samhällsintresse.

Pågående arbete

I promemorian En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor (Ds 2019:14) från juli 2019 behandlas bl.a. vissa frågor relaterade till illegal hantering av vapen och explosiva varor.

I promemorian föreslås att det ska införas en separat reglering i smugglingslagen av smuggling av vapen och smuggling av explosiv vara. Brotten ges särskilda brottsbeteckningar och delas in i brott av normalgraden, ringa, grovt och synnerligen grovt brott. I bestämmelserna anges omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om brottet är grovt respektive synnerligen grovt.

För ringa vapensmuggling döms till böter eller fängelse högst sex månader, för vapensmuggling av normalgraden döms till fängelse högst tre år, för grov vapensmuggling döms till fängelse i lägst två och högst fem år och för synnerligen grov vapensmuggling döms till fängelse i lägst fyra och högst sju år.

Alla svårhetsgrader av vapensmuggling och smuggling av explosiv vara straffbeläggs på försöksstadiet. Även förberedelse och stämpling till normalgraden samt de grova och synnerligen grova brotten straffbeläggs, liksom förberedelse till ringa vapensmuggling.

Promemorian, som har remitterats, bereds inom Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med att utskottet våren 2017 behandlade motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2016/17 föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om att se över smugglingslagstiftningen så att den skärpta synen på vapenbrott får genomslag även vad gäller vapensmuggling (bet. 2016/17:JuU18 s. 66 f.). Utskottet anförde bl.a. att det den 1 september 2014 infördes en ny bestämmelse i vapenlagen om synnerligen grovt vapenbrott. Straffet för brottet var då fängelse i lägst tre och högst sex år. Straffskärpningarna som gjordes för vapenbrott och införandet av ett synnerligen grovt vapenbrott innebar, anförde utskottet, inte någon skillnad när det gäller Tullverkets arbete på vapenområdet eftersom det inte finns motsvarande bestämmelser i smugglingslagstiftningen, till skillnad från hur det exempelvis förhåller sig på narkotikaområdet. Utskottet ansåg att de skärpningar av vapenbrottet som skett borde medföra motsvarande ändringar i smugglingslagstiftningen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle ställa sig bakom det som utskottet anförde om att se över smugglingslagstiftningen. Riksdagen följde förslaget (rskr. 2016/17:223).

När utskottet våren 2018 behandlade motionsyrkanden om vapensmuggling liknande de nu aktuella fann utskottet med hänsyn till att det ovanstående tillkännagivandet bereddes inom Regeringskansliet inte anledning att åter föreslå något tillkännagivande i frågan (bet. 2017/18:JuU13).

När motsvarande motionsyrkanden behandlades våren 2019 anförde utskottet följande:

Utskottet noterar att en utredare har fått i uppdrag att, med hänvisning till ovan nämnda tillkännagivande, se över straffskalorna för smuggling och grov smuggling av vapen. Utredaren ska enligt uppdraget även överväga om en separat reglering av smuggling av vapen bör införas och i detta sammanhang också överväga ett synnerligen grovt brott. Uppdraget ska redovisas i juni 2019.

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att de skärpningar av vapenbrottet som skett bör medföra motsvarande ändringar i smugglingslagstiftningen. Det innebär bl.a. att en ny bestämmelse om synnerligen grovt smugglingsbrott bör införas. Vidare bör det bl.a. vid bedömningen av om ett smugglingsbrott är synnerligen grovt, i likhet med vad som gäller vid narkotikasmuggling, särskilt beaktas om gärningen har ingått som ett led i en verksamhet som utövats i organiserad form i syfte att i stor omfattning bedriva handel med produkter som innebär särskild fara (t.ex. vapen), eller om gärningen på något annat sätt har varit av synnerligen farlig art. I samband med detta bör det också övervägas om smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse, på samma sätt som skett med narkotikasmuggling. Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen.

Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2018/19:298).

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har riksdagen riktat flera tillkännagivanden till regeringen om att skärpa straffen för smugglingsbrott, senast för cirka ett år sedan, då det enligt tillkännagivandet även skulle övervägas om smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse. Utskottet ser därför positivt på att en utredare nu har lämnat ett sådant förslag som bereds inom Regeringskansliet. Det är dock angeläget att förslaget också leder till ett lagförslag för riksdagen att ta ställning till. Det finns därför skäl att åter rikta ett tillkännagivande till regeringen om att återkomma till riksdagen med ett förslag om att smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse, på samma sätt som skett med narkotikasmuggling. Utskottet tillstyrker därmed motion 2019/20:3248 (C) yrkande 28 i denna del.

Utskottet är däremot inte berett att ta initiativ till en sådan utredning om ytterligare straffskärpningar som efterfrågas i motion 2019/20:554 (SD) yrkande 10. Motionen avstyrks.

Ny tillståndsmyndighet för vapenlicensärenden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att överföra prövningen av vapenlicensfrågor till en ny tillståndsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.

Jämför reservation 4 (S, V, L, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1 efterfrågas en ny tillståndsmyndighet för vapenlicensfrågor. Enligt motionärerna bör tillståndsverksamheten flyttas från Polismyndigheten till en helt ny jakt- och viltmyndighet. Ett liknande förslag framställs i kommittémotion 2019/20:3191 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 6.

Bakgrund

En ny viltmyndighet

Enligt 2 kap. 2 § vapenlagen (1996:67) är det Polismyndigheten som prövar frågor om tillstånd enligt lagen. Detta omfattar bl.a. frågor om tillstånd för att inneha skjutvapen eller ammunition.

Jaktlagsutredningen lämnade 2013 i delbetänkandet Viltmyndigheten – jakt och viltförvaltning i en ny tid (SOU 2013:71) ett förslag om inrättandet av en ny sammanhållen myndighet för jakt och viltförvaltning – Viltmyndigheten. I förslaget nämns dock inget om att flytta över handläggningen av vapenlicensärenden till den nya myndigheten.

Miljö- och jordbruksutskottet föreslog, i samband med att regeringen beslutade att avsluta Jaktlagsutredningens uppdrag i förtid, ett tillkännagivande om att det, i likhet med förslaget från utredningen, borde inrättas en ny myndighet för jaktfrågor och viltförvaltning (bet. 2014/15:MJU9 s. 15). Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 2014/15:154).

I regeringens skrivelse 2015/16:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen, som överlämnades till riksdagen den 17 mars 2016, bemötte regeringen tillkännagivandet (s. 154). Regeringen angav att Jaktlagsutredningens delbetänkande hade remitterats och att bedömningen var att vissa aspekter av en eventuell ny myndighet krävde ytterligare utredning. Regeringen anförde även att frågorna analyserades och att ärendet bereddes vidare.

Miljö- och jordbruksutskottet ansåg våren 2016 att regeringen borde lägga kraft på att snarast genomföra bl.a. det tillkännagivande som riksdagen hade beslutat om ifråga om att skapa en ny myndighet för jakt och viltförvaltning. Utskottet ville se dessa angelägna frågor utredda senast under 2016 och föreslog att riksdagen skulle tillkännage detta för regeringen (bet.

2015/16:MJU19 s. 14). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2015/16:227). Frågan bereds dock fortfarande, och i ett svar på en skriftlig fråga anförde statsrådet Jennie Nilsson den 6 februari 2019 följande (fr. 2018/19:41):

Jaktlagsutredningen lämnade ett delbetänkande Viltmyndighet – jakt och viltförvaltning i en ny tid (SOU 2013:71). Betänkandet har remitterats och regeringens bedömning är att vissa frågor kräver ytterligare utredning. Utestående frågor måste analyseras betydligt djupare än vad utredningen har gjort och betänkandets förslag avseende finansieringen är inte tillfredsställande. Bildande av nya myndigheter kostar pengar och det måste finnas ett tydligt mervärde. Därför måste vi noggrant överväga och utreda olika alternativ. Frågan är komplex och har många aspekter som måste beaktas och tas hänsyn till. En väl utformad myndighetsstruktur är en förutsättning för en effektiv och hållbar viltförvaltning. Regeringen agerar för att långsiktigt bygga upp förtroendefulla samarbeten med berörda aktörer i syfte att förbättra förutsättningarna för en effektiv och hållbar viltförvaltning. Viltförvaltningen utvecklas ständigt och Naturvårdsverkets strategi för svensk viltförvaltning har mottagits positivt och regeringen följer hur det arbetet fungerar. Det är viktigt att de åtgärder vi gör stärker jaktens viltvårdande uppdrag.

Samma svar lämnade statsrådet den 17 april 2019 (fr. 2018/19:498).

I regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 vidhåller regeringen bedömningen att vissa aspekter av en eventuell ny myndighet kräver ytterligare utredning (s. 244). Regeringen bedömer att hanteringen av frågan om en ny viltmyndighet ska avvakta dels en pågående översyn av Viltvårdsfondens användning, dels Naturvårdsverkets genomförande av strategin för svensk viltförvaltning. En extern utvärdering av strategin genomfördes i december 2019. Det framgår också att regeringen i budgetpropositionerna för 2017 och 2018 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.5.6 och prop. 2017/18:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.5.3) bekräftade att strategin har rätt inriktning och att Naturvårdsverket ska bedriva sitt viltförvaltningsarbete utifrån den. Ärendet bereds vidare.

Tidigare riksdagsbehandling

I samband med behandlingen av motioner om polisfrågor uttalade justitieutskottet våren 2015 att man inte var berett att ställa sig bakom förslag i motioner om att överföra prövningen av licensfrågor till en ny viltmyndighet (bet. 2014/15:JuU16 s. 62).

Justitieutskottet behandlade även våren 2017 flera motionsyrkanden liknande de nu aktuella om att överföra prövningen av vapenlicensfrågor till en ny viltmyndighet. Utskottet vidhöll då sin tidigare uppfattning och avstyrkte motionerna (bet. 2016/17:JuU18 s. 79).

Våren 2018 behandlade utskottet liknande motionsyrkanden förenklat och dessa avstyrktes således (bet. 2017/18:JuU13).

Våren 2019 behandlade utskottet åter liknande motionsyrkanden. Utskottet vidhöll sin tidigare uppfattning och avstyrkte motionerna (bet. 2018/19:JuU29).

Även under våren 2020 avstyrktes ett liknande motionsyrkande på samma skäl, i samband med samband med behandlingen av propositionen 2019/20:58 Reglering av vapenmagasin (bet. 2019/20:JuU17).

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har riksdagen sedan tidigare riktat tillkännagivanden till regeringen om att inrätta en ny myndighet för jaktfrågor och viltförvaltning. Av redogörelsen nedan framgår vidare att riksdagen redan 2015 i ett tillkännagivande framhöll vikten av att vapenlicensärenden handläggs effektivt och rättssäkert och utan alltför långa handläggningstider, vilket inte fullt ut kan sägas vara fallet i dag. Det kan vidare ifrågasättas om vapenlicensärenden är en sådan uppgift som Polismyndigheten är bäst lämpad att ansvara för eller om det snarare riskerar att dra resurser från polisens kärnverksamhet. Mot denna bakgrund anser utskottet att tillståndsverksamheten för vapenlicensärenden bör flyttas från Polismyndigheten till en ny myndighet för jaktfrågor och viltförvaltning. En utredning bör därför tillsättas för att ses över denna fråga.

Utskottet tillstyrker därmed motionerna 2019/20:542 (SD) yrkande 1 och 2019/20:3191 (KD) yrkande 6.

Handläggning av vapenlicensärenden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om kortare handläggningstider i vapenlicensärenden och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår en motion om ett digitalt ansökningsförfarande. Jämför reservation 5 (S, V, L, MP).

Motionerna

I flera motioner anfördes att handläggningstiderna för vapenlicensärenden är för långa och att åtgärder bör vidtas för att förkorta dessa. I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2 anför motionärerna att man bör arbeta för att förkorta handläggningstiden och införa en tidsgräns på tre veckor för en korrekt ifylld ansökan. Detta bör vara möjligt om Polismyndigheten avlastas. I kommittémotion 2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 16 anfördes att handläggningen av vapenärenden behöver snabbas på och servicegarantier införas för att säkerställa en effektiv och rättssäker myndighetsutövning. I kommittémotion 2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 2 vill motionärerna att tillståndsgivningen i fråga om vapen ska effektiviseras och påskyndas i väntan på en ny viltmyndighet.

I motion 2019/20:2312 av Johan Andersson m.fl. (S) anförs att man bör överväga att utreda hur man tillgodogör sig den digitala tekniken och underlättar hanteringen av vapenlicenser.

Bakgrund

Gällande rätt

Av 2 kap. 6 § vapenförordningen (1996:70) följer att ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen görs skriftligen. Ansökan ska innehålla uppgifter om sökandens namn, person- eller organisationsnummer och hemvist eller säte samt om vapnets typ, fabrikat, modell och kaliber. En ansökan från en sammanslutning för jakt- eller målskytte ska också innehålla uppgifter om den plats där vapnet ska förvaras, förvaringsutrymmets beskaffenhet och vem som är ansvarig för förvaringen samt till vilken auktoriserad sammanslutning som sammanslutningen är ansluten. Om ansökan avser ett visst bestämt vapen ska dessutom överlåtarens eller upplåtarens namn, person- eller organisationsnummer och hemvist och vapnets tillverkningsnummer anges i ansökan. Avser ansökan ett vapen som saknar uppgift om tillverkningsnummer ska annan uppgift som tillåter identifiering anges. Vid förvärf av vapen från någon annan än en vapenhandlare, ska överlåtarens tillståndsbevis för vapnet bifogas, om beviset finns i behåll. I ansökan ska det antal och slag av skjutvapen som sökanden redan innehar anges. Ansökan ska också innehålla uppgifter om ändamålet med innehavet och vilka omständigheter som sökanden åberopar till stöd för sin ansökan. Ansökan lämnas in till Polismyndigheten.

Pågående arbete

Chefen för Justitiedepartementet gav den 3 april 2017 en utredare i uppdrag att utreda vissa frågor på vapenlagstiftningens område (Ju 2017:E). I uppdraget ingick bl.a. att analysera för- och nackdelar med att utöka vapenhandlars uppgifter i mer okomplicerade tillståndsärenden och att ta ställning till om en sådan utökning bör göras och vad som i så fall ska omfattas av denna utökning. Uppdraget i den delen redovisades i juni 2018 genom promemorian Tillståndsprövning av vapendelar m.m. (Ds 2018:30).

Utredaren bedömer att tillståndsprövningen i vapenärenden inte med bibehållen rättssäkerhet kan föras över till vapenhandlare. För att effektivisera tillståndsprövningen och förkorta handläggningstiderna i tillståndsärenden bör enligt utredaren i stället Polismyndighetens tillståndsprövning i okomplicerade vapenärenden kunna automatiseras. Handlaren skulle då elektroniskt kunna anmäla ett tilltänkt köp till polisen, som gör en automatiserad prövning av ärendet och inom viss kortare tid – exempelvis några dagar – utfärdar ett automatiserat tillståndsbeslut eller meddelar vapenhandlaren att det finns hinder mot att bevilja ansökan. Ges tillstånd kan handlaren därefter lämna ut vapnet till köparen.

Promemorian har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Inrikesminister Mikael Damberg svarade i november 2019 på en skriftlig fråga om vad regeringen avser att göra för att förkorta de i dag långa handläggningstiderna för vapenlicenser. Han gav då följande svar (fr. 2019/20:347):

Polismyndigheten har tidigare fått i uppdrag av regeringen att utveckla sitt arbete med vapentillstånd och har sedan dess genomfört en rad åtgärder. Bland annat har ett digitalt ansökningsförfarande införts och ärendetyper har omfördelats mellan polisregioner. Myndigheten har i uppdrag att årligen redovisa statistik över handläggningstiderna till regeringen.

Regeringen anser dock att det behövs ett fortsatt arbete på området. Handläggningstiderna för vapentillstånd hos Polismyndigheten måste förkortas. Polismyndigheten har därför i innevarande års regleringsbrev i uppdrag att återrapportera vilka åtgärder som har vidtagits för att stärka myndighetens hantering av vapentillstånd.

Jag har samtidigt förståelse för att Polismyndigheten måste göra prioriteringar i sin verksamhet. Att bekämpa utvecklingen av det grova gängvåldet med skjutningar och sprängningar, och öka tryggheten för medborgarna, är en av de viktigaste uppgifterna för polisen just nu. Det är en uppgift som kräver både resurser och uthållighet.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat motionsyrkanden om handläggningen av vapenlicensärenden.

I samband med behandlingen av motioner om polisfrågor våren 2015 föreslog utskottet ett tillkännagivande om att se över regelverket för vapenlicenser för att underlätta för jägare. Utskottet anförde att det var viktigt att vapenlicensärenden handlades effektivt och rättssäkert och utan alltför långa handläggningstider. Utskottet såg positivt på åtgärder som då vidtagits för att komma till rätta med problematiken men ansåg samtidigt att dessa inte var tillräckliga (bet. 2014/15:JuU16 s. 62). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2014/15:152).

Vid behandlingen av motioner om polisfrågor våren 2016 föreslog utskottet ett tillkännagivande om kortare handläggningstider i ärenden om vapenlicenser. Utskottet fann anledning att på nytt peka på vikten av att handläggningstiderna förkortas och att regeringen vidtar åtgärder som leder till konkreta resultat. Utskottet konstaterade vidare att de samlade regelverken tillämpades på olika sätt i landet när det gäller tillståndsgivning och att detta inte var acceptabelt. Utskottet ansåg därför att regeringen skulle se till att tillståndsprovningen utförs på ett likartat sätt i hela landet. Vidare skulle enligt utskottets mening ett digitalt ansökningsförfarande kunna innebära en minskning av antalet felaktigt ifyllda ansökningshandlingar. Utskottet konstaterade att regeringen gett Polismyndigheten i uppdrag att bl.a. vidta åtgärder som ska leda till att arbetet med hantering av vapentillstånd bedrivs enhetligt inom myndigheten och att Polismyndigheten hade avsatt resurser till att under 2016 arbeta med att införa ett digitalt ansökningsförfarande. Detta

ansåg utskottet var värdefullt. Eftersom det dock var osäkert när arbetet med att införa enhetlig hantering skulle ge resultat, och då det även var oklart när ett system för digitalt ansökningsförfarande skulle kunna tas i bruk, föreslog utskottet att riksdagen skulle ställa sig bakom det som utskottet anförde om vikten av en enhetlig tillämpning vid licensprövningen och införande av ett digitalt ansökningsförfarande (bet. 2015/16:JuU20 s. 66 f.). Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2015/16:197).

När utskottet våren 2017 åter behandlade motionsyrkanden om kortare handläggningstider ansåg utskottet, med hänvisning till de tidigare tillkännagivandena, att det inte fanns skäl att på nytt föreslå något tillkännagivande i frågan (bet. 2016/17:JuU18 s. 79).

När liknande motionsyrkanden behandlades våren 2019 noterade utskottet att det pågick beredning av utredningsförslag som syftar till att effektivisera tillståndsprövningen och förkorta handläggningstiderna i tillståndsärenden. Utskottet, som inte ville föregripa den beredning som pågick, fann sammantaget inte skäl för riksdagen att på nytt göra något tillkännagivande om handläggningstider och ansökningsförfarandet i vapenärenden (bet. 2018/19:JuU29).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning att frågor om handläggningstider och ett enhetligt ansökningsförfarande i vapenlicensärenden är viktiga, och utskottet utgår från att regeringen fortsätter att följa dessa frågor och vidta de åtgärder som behövs. Utskottet noterar även att det för närvarande pågår en beredning av ett utredningsförslag som syftar till att effektivisera tillståndsprövningen och förkorta handläggningstiderna i tillståndsärenden.

Trots det menar utskottet att handläggningstiderna fortfarande är för långa och att det drabbar såväl jägare och skyttar som vapenhandlare. Utskottet anser därför att det finns skäl att åter påminna om vikten av att regeringen vidtar åtgärder som leder till konkreta resultat för att minska handläggningstiderna i vapenlicensärenden. Utskottet föreslår därför att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska verka för att förkorta handläggningstiderna för vapenlicensärenden och tillkännager detta för regeringen. Motionerna 2019/20:542 (SD) yrkande 2, 2019/20:2668 (M) yrkande 16 och 2019/20:3257 (C) yrkande 2 tillstyrks därmed.

Utskottet är inte berett att ställa sig bakom motionsyrkandet om att låta utreda hur man tillgodogör sig digital teknik i dessa ärenden. Motion 2019/20:2312 (S) avstyrks.

Översyn av vapenlagstiftningen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en översyn av vapenlagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att regeringen ska tillse att genomförandet av 2017 års ändringsdirektiv i svensk rätt inte går längre än vad direktivet kräver och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. att svensk vapenlag alltid ska gå före EU:s direktiv.

Jämför reservation 6 (S, V, L, MP) och 7 (SD) samt särskilt yttrande 2 (S, MP).

Motionerna

I motion 2019/20:2245 av Marléne Lund Kopparklint (M) efterfrågas en översyn och modernisering av vapenlagstiftningen så att den motsvarar jakten och sportskyttets behov. I kommittémotion 2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 17 efterfrågas en översyn av det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett regelverk som inte försvårar för jakt och sportskytte.

I motion 2019/20:2220 av Lars Beckman (M) anförs att det måste finnas noggranna kontroller av tillämpningen av vapenlagstiftningen så att inte skärpta regleringar drabbar laglydiga vapenbärare.

I motion 2019/20:2219 av Lars Beckman (M) begärs ett förtydligande i vapenförordningen om att man ska beakta målskjutningsvapens lämplighet utifrån den målskyttegren som idrottsskytten angett att vapnet är avsett för. Enligt motionären bör polisen inte kunna göra en annan bedömning än Naturvårdsverket av vilka vapen som får användas för jakt och målskytte.

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Martinen m.fl. (SD) yrkande 5 anförs att regeringen bör verka för att svensk vapenlag alltid ska gå före EU:s direktiv. Motionärerna är kritiska till att EU-direktiv kan sättas över svensk vapenlagstiftning och anför att regeringen tydligt ska verka för att Sverige återtar beslutsmakten i de frågor som ryms inom EU:s vapendirektiv.

I kommittémotion 2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 19 begärs att regeringen ska säkerställa att EU:s vapendirektiv genomförs i Sverige så att det inte i onödan innebär några försämringar eller försvårar för laglydiga jägare och sportskyttar. Motsvarande förslag finns i kommittémotionerna 2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 25 och 2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 15.

Bakgrund

EU:s vapendirektiv

Inom EU finns bestämmelser om kontroll av vapen i rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen förkortat vapendirektivet, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/51/EG om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen, förkortat 2008 års ändringsdirektiv. I maj 2017 antogs ett nytt direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen, förkortat 2017 års ändringsdirektiv.

Vapendirektivet trädde i kraft för medlemsstaterna den 1 januari 1993 och innehåller bestämmelser som delvis harmoniserar lagstiftningen om skjutvapen och om hur vapen ska förflyttas inom EU ska ske. Vapendirektivet anger de minsta krav som medlemsstaternas lagstiftning ska uppfylla men tillåter dessa att hålla en högre skyddsnivå. Genom 2008 års ändringsdirektiv anpassades vapendirektivet till FN:s vapenprotokoll (resolution 53/111), och vissa krav skärptes för att åtgärda brister i vapendirektivet som kommissionen påtalat (KOM(2000) 837). Genomförandena av vapendirektivet och 2008 års ändringsdirektiv i svensk rätt har främst inneburit skärpning av kraven för tillstånd till innehav av ammunition, krav på märkning av skjutvapen, vapen-delar och förpackningar med ammunition samt ändringar av kraven för att föra in skjutvapen och ammunition till Sverige och för att överföra sådan egendom till en annan medlemsstat (prop. 1995/96:52 och prop. 2010/11:72).

2017 års ändringsdirektiv har till huvudsyfte att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet. Genom ändringsdirektivet skärps vapendirektivets krav på bl.a. märkning, reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet, underårigas förvärv och innehav av skjutvapen, registerföring, system för övervakning under tillståndstiden, kontroll av distanshandel, förbud mot förvärv och innehav av vissa vapen och viss ammunition, omprövning av tillstånd, reglering av vapenmagasin och andra vapendelar och utbyte av information mellan medlemsstaterna.

Av 2017 års ändringsdirektiv framgår bl.a. att medlemsstaterna senast den 14 september 2018 ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa ändringsdirektivet, med undantag för vissa bestämmelser som ska sättas i kraft senast den 14 december 2019.

Genomförandet av 2017 års ändringsdirektiv

Chefen för Justitiedepartementet gav den 3 april 2017 en utredare i uppdrag att överväga hur ändringsdirektivet skulle genomföras i svensk rätt, analysera hur svensk rätt förhåller sig till ändringsdirektivet samt lämna förslag på de författningsändringar som visar sig nödvändiga på grund av tvingande regler från EU (Ju 2017:E). En utgångspunkt för uppdraget var att – så långt det bedömdes möjligt och ändamålsenligt – upprätthålla nuvarande skyddsnivå i

lagstiftningen, samtidigt som de författningsändringar som föreslås inte ska vara onödigt betungande för enskilda tillståndshavare. Utredaren överlämnade i januari 2018 promemorian Genomförandet av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv (Ds 2018:1). Ett av förslagen var att alla löstagbara magasin skulle regleras i vapenlagen (1996:67).

Den 18 december 2019 överlämnade regeringen propositionen Reglering av vapenmagasin (prop. 2019/20:58).

I propositionen föreslog regeringen en generell reglering av löstagbara vapenmagasin. Regleringen innebär att den som hade tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning utan särskilt tillstånd skulle få inneha löstagbara magasin till vapnet om magasinerna var avsedda för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehavet av vapnet. I övriga fall skulle särskilt tillstånd att inneha löstagbara magasin få meddelas under samma förutsättningar som enligt rådande lagstiftning för ammunitionstillstånd. Innehav av löstagbara magasin i strid mot vapenlagens reglering skulle vara straffsanktionerat. De flesta av vapenlagens övriga bestämmelser om ammunition utvidgades till att omfatta löstagbara magasin.

Vid behandlingen av propositionen avstyrkte utskottet dock regeringens proposition. Enligt utskottet drabbade den föreslagna regleringen av löstagbara vapenmagasin fel målgrupper. I stället för att göra det svårare för gängkriminella att begå våldsbrott menade utskottet att förslaget skulle innebära mer krångel för jägare och sportskyttar att köpa, inneha, använda och förvara magasin vid jakt, träning och tävlingar. Genom förslaget skulle dessutom onödiga gränsdragningsproblem uppstå. Syftet att minska tillgången till magasin borde enligt utskottets mening i stället säkerställas genom åtgärder som inte är betungande för enskilda legala vapenägare.

Mot den bakgrunden var det utskottets uppfattning att de positiva effekter som regeringens förslag kunde bidra med i kampen mot det ökade skjutvapenvåldet inte uppvägde de negativa följder som skulle drabba legala vapeninnehavare. Utskottet föreslog därför att propositionen skulle avslås. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2019/20:JuU17, rskr. 2019/20:213).

I sammanhanget kan noteras att regeringen vid flera tillfällen aviserat att man avser att överlämna en proposition om genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv till riksdagen men att någon sådan ännu inte överlämnats.

Uppdrag att utreda vissa frågor på vapenlagstiftningens område

Som framgått ovan gav chefen för Justitiedepartementet den 3 april 2017 en utredare i uppdrag att överväga hur ändringarna i vapendirektivet skulle genomföras i svensk rätt. Utredaren fick samtidigt i uppdrag att utreda ett antal andra frågor som hade väckts på vapenlagstiftningens område. Utredaren överlämnade i juni 2018 promemorian Tillståndsprövning av vapendelar m.m. (Ds 2018:30).

I promemorian behandlas frågor om tillståndsprövningen av vapendelar, möjligheten för skyddsvakter och ordningsvakter att beviljas tillstånd att inneha skjutvapen med s.k. lånelicens, förtydligande av kravet på synnerliga skäl för enhandsvapen samt utökning av vapenhandlares uppgifter. Vidare behandlas frågor om auktoriserade bevakningsföretags och auktoriserade utbildningsföretags möjligheter att beviljas tillstånd att inneha vapen för utbildningsändamål och möjligheten för Polismyndigheten att i okomplicerade tillståndsärenden införa ett automatiserat beslutsfattande. Förslagen i promemorian har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Övrigt

Polismyndighetens beslut enligt vapenlagen som gäller en fysisk person får överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets han eller hon var folkbokförd vid tidpunkten för beslutet. I övriga fall överklagas beslut enligt denna lag till den förvaltningsrätt inom vars domkrets det första beslutet fattades. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten (10 kap.).

Med stöd av vapenförordningen (1996:70) och jaktförordningen (1987:905) har Naturvårdsverket utfärdat föreskrifter som bl.a. innehåller bestämmelser om jaktmedel, dvs. vilka typer av vapen och vilka kalibrar som får användas vid jakt efter olika arter av vilt och vid eftersök på Polismyndighetens uppdrag.

Tidigare riksdagsbehandling

Motioner om att se över och modernisera vapenlagstiftningen har flera gånger tidigare behandlats av utskottet, bl.a. våren 2019 (bet. 2018/19:JuU29 s. 26 f.). Utskottet ansåg att det är viktigt med klara och tydliga regler och en ordentlig vandelsprövning av dem som söker vapenlicens. Det är samtidigt enligt utskottets mening av vikt att samhället inte i onödan lägger hinder i vägen för skötsamma jägare och skyttar. Utskottet noterade det arbete som pågår på vapenlagstiftningens område men ansåg att det även behövs en mer generell översyn av det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte. Utskottet föreslog bl.a. att man ska se över begränsningen av det antal vapen som får ingå i en jägares vapengarderob i syfte att möjliggöra innehav av ett större antal vapen. I samband med att vapenlagstiftningen ses över borde det därutöver utredas om det är möjligt att tillåta personer och skytteföreningar att inneha fler vapen för jakt och sportskytte. Det borde enligt utskottet även i övrigt utredas om det går att underlätta regelverken för jägare och skytteorganisationer. Utskottet föreslog att riksdagen skulle tillkännage detta för regeringen. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2018/19:298).

I samband med behandlingen av propositionen Reglering av vapenmagasin under våren 2020 behandlades även ett motionsyrkande om att regeringen ska ta fram en rättssäker, proportionerlig och funktionell sammanhållen vapenlagstiftning. Utskottet konstaterade då att riksdagen tidigare har tillkännagett att det bl.a. behövs en mer generell översyn av det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte. Enligt utskottet saknades det därför skäl för riksdagen att nu göra ett sådant tillkännagivande om framtagande av en ny vapenlagstiftning som motionärerna efterfrågade. Motionen avstyrktes (bet. 2019/20:JuU17).

I fråga om motionsyrkandena om kontroller av tillämpningen av lagen och ett förtydligande i vapenförordningen för att undvika att polisen gör en annan bedömning än Naturvårdsverket av vilka vapen som får användas för jakt och målskytte behandlades motsvarande motionsyrkanden under våren 2018. Utskottet anförde då att den nuvarande ordningen med möjlighet till bl.a. överklagande till domstol av Polismyndighetens beslut enligt vapenlagen är tillfredsställande och att det inte fann anledning till något initiativ om en opartisk kontrollant av polisens bedömningar eller åtgärder för att motverka att polisen och Naturvårdsverket gör skilda bedömningar. Motionerna avstyrktes (bet. 2017/18:JuU13).

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har riksdagen sedan tidigare tillkännagett för regeringen att det behövs en mer generell översyn av det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte. Enligt utskottet är det angeläget att en sådan översyn kommer till stånd. Utskottet anser därför att det finns skäl för riksdagen att åter rikta ett tillkännagivande till regeringen om att en sådan översyn bör genomföras. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2019/20:2220 (M), 2019/20:2245 (M) och 2019/20:2668 (M) yrkande 17.

Vad gäller motionsyrkanden om att 2017 års ändringsdirektiv inte ska försämra eller försvåra för jägare och sportskyttar i onödan konstaterar utskottet att syftet med direktivet, att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet, är högst relevant. För att nå syftet uppställer direktivet emellertid krav på bl.a. reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet, registerföring, system för övervakning under tillståndstiden, omprövning av tillstånd samt reglering av vapenmagasin och andra vapendelar. Beroende på hur dessa krav genomförs i svensk rätt finns det enligt utskottet en risk att det träffar fel målgrupper. I stället för att göra det svårare för kriminella att begå våldsbrott riskerar reglerna att i onödan försvåra för laglydiga jägare och sportskyttar. Utskottet anser således att frågan om illegala vapen måste ges högsta prioritet, men att det inte får drabba de som hanterar legala vapen på ett ansvarsfullt sätt. Det finns därför anledning för

riksdagen att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att genomförandet av 2017 års ändringsdirektiv i svensk lagstiftning inte ska gå längre än vad direktivet kräver i de delar som riskerar att försämra eller i onödan försvåra för laglydiga jägare och sportskyttar. Utskottet tillstyrker därmed motionerna 2019/20:2668 (M) yrkande 19, 2019/20:2774 (KD) yrkande 25 och 2019/20:3257 (C) yrkande 15.

I likhet med sitt tidigare ställningstagande är utskottet inte heller berett att ställa sig bakom motionsyrkandet om att svensk vapenlag alltid ska gå före EU:s direktiv. Motion 2019/20:542 (SD) yrkande 5 avstyrks.

Även motion 2019/20:2219 (M) avstyrks.

Tillstånd att inneha skjutvapen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om tidsbegränsade licenser och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om synnerliga skäl och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om licenshantering vid byte av vapen och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. tillfälliga licenser, och en ökad vapengarderob.

Jämför reservation 8 (S, V, L, MP), 9 (S, V, L, MP), 10 (S, V, MP), 11 (KD), 12 (M, SD, KD) och 13 (SD).

Motionerna

Tillfälliga licenser för enhandsvapen

I motion 2019/20:309 av Magnus Persson (SD) begärs att regeringen ser över reglerna om licenser för enhandsvapen till jakt och tar fram ett förslag med tillfälliga licenser knutna till uppdraget som eftersöksjägare inom Nationella Viltolycksrådet (NVR).

Tidsbegränsade licenser

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 3 begär motionärerna att systemet med femårslicenser för enhandsvapen ska avskaffas. I kommittémotion 2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 20 begär motionärerna att systemet med femårslicenser för helautomatiska vapen och enhandsvapen ska avvecklas.

Synnerliga skäl

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 4 begärs att det inte längre ska krävas synnerliga skäl för att få tillstånd att inneha helautomatiska vapen eller enhandsvapen. Bestämmelsen om synnerliga skäl har tolkats för restriktivt och bör i stället ersättas med en tydligare uppräkningslista av vilka krav som ska ställas. Ett liknande förslag framställs i kommittémotion 2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 16.

Även i kommittémotion 2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 22 anser motionärerna att kravet på synnerliga skäl bör avskaffas. Enligt motionärerna bör kravet på synnerliga skäl för licens på målskyttevapen i stället ersättas med ett krav på särskilda skäl, och begreppet bör definieras i lag eller förordning.

Licenshantering vid vapenbyte

I kommittémotion 2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 21 föreslår motionärerna att vapenhandlare som har genomgått nödvändig utbildning och är godkända vapenhandlare ska ges en auktorisering som ger möjlighet att direkt lämna ut licenser vid exempelvis byte av vapen i samma vapenklass och inom vapengarderoben. Detta bör enligt motionärerna kunna ske direkt över disk genom ett enkelt digitalt anmälningsförfarande till myndigheten, vilket både skulle effektivisera vapenhanteringen och minska kostnaderna. Vid ansökningar om vapenlicens som kräver utredning ska dock ansökan om vapenlicens skickas in till ansvarig myndighet.

I kommittémotion 2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 22 anser motionärerna att en jägare eller skytt som byter in ett vapen som han eller hon har licens för borde kunna köpa ett nytt av samma klass utan att en ny prövning görs. Ett liknande förslag framställs i kommittémotion 2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 17.

Förtydligande av regelverket för beviljande av vapenlicenser

I kommittémotion 2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 23 anger motionärerna att det finns ett behov av att förtydliga reglerna för när vapenlicens ska beviljas. Det finns enligt motionärerna ett tolkningsutrymme kring lagens bestämmelser, och därför bör lagen förtydligas så att myndighetens utrymme att neka licens på vaga grunder undanröjs.

Utökad vapengarderob

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 8 anför motionärerna att vapengarderoben bör utökas.

Ett liknande yrkande framställs i motion 2019/20:1311 av Åsa Coenraads och Mats Green (båda M).

Utökad patronkapacitet i hagelgevär

I motion 2019/20:311 av Magnus Persson (SD) begärs att halvautomatiska hagelvapen i stället för dagens ordning med tre hagelpatroner bör få laddas med sex patroner, på samma sätt som halvautomatiska kulgevär.

Bakgrund

Gällande rätt

Generella förutsättningar för tillstånd att inneha skjutvapen

De generella förutsättningarna för att en enskild person ska beviljas tillstånd att inneha skjutvapen finns i 2 kap. 4–6 a §§ vapenlagen (1996:67). De krav som ställs upp är bl.a. att vapnet ska behövas för ett godtagbart ändamål och att det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas. För att tillstånd ska beviljas till helautomatiska vapen eller enhandsvapen krävs dessutom att det finns synnerliga skäl (6 §). Detta gäller dock inte för start- eller signalvapen. Tillstånd för en enskild att inneha helautomatiska vapen eller enhandsvapen för flerskott ska tidsbegränsas till att gälla högst fem år om inte särskilda skäl talar emot en sådan begränsning (6 a §).

Polismyndigheten är i dag ensam tillståndsmyndighet i vapenärenden (2 kap. 2 §).

Vapengarderob

Som framgår ovan får en enskild person beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen endast om han eller hon kan visa behov av vapnet för ett godtagbart ändamål (2 kap. 4 § vapenlagen). Tillstånd måste sökas för varje vapen. För tillstånd till innehav av jaktvapen krävs vidare enligt 2 kap. 4 § första stycket vapenförordningen (1996:70) att den sökande har avlagt ett prov som visar att han eller hon har grundläggande kunskaper om jakt och viltvård och kan handha vapnet. Den som har avlagt ett sådant prov ska anses ha behov av jaktvapen om inte särskilda skäl talar emot det. Behovet ska anses motsvara fyra vapen om det inte finns omständigheter som talar för att sökanden behöver fler vapen än så. Tillstånd till fler än sex jaktvapen får beviljas endast om sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov (2 kap. 4 § femte stycket vapenförordningen). I Rikspolisstyrelsens allmänna råd om vapenlagstiftningen anges att tillstånd till innehav av fler än sex jaktvapen endast bör meddelas undantagsvis (RPSFS 2009:13, FAP 551-3, s. 13 f.).

Den s.k. vapengarderoben för jaktvapen har tillkommit för att förenkla prövningen och åstadkomma en mer enhetlig bedömning i tillståndsfrågorna. Begreppet ”vapengarderob” myntades i ett samarbete mellan Svenska Jägareförbundet och dåvarande Rikspolisstyrelsen 1979.

Enhandsvapen för jakt eller avlivning av djur

Av 2 kap. 5 § 1 b vapenförordningen framgår att tillstånd för enhandsvapen av flerskottstyp för jakt eller avlivning av djur får ges för yrkesmässigt bedriven jakt- eller viltvård eller annat kvalificerat behov.

Särskilda bestämmelser om vapen för målskjutning

För att en enskild person ska få tillstånd att inneha vapen för målskjutning krävs, utöver de generella förutsättningarna för att få inneha ett vapen avsett för skjutning, att sökanden är aktiv medlem i en sammanslutning som antingen har auktoriserats enligt vapenlagen eller är ansluten till en sådan auktoriserad sammanslutning och som inom ramen för sin verksamhet bedriver skytte med sådant vapen som ansökan avser (2 kap. 3 § vapenförordningen). För enhandsvapen och helautomatiska vapen ställs därutöver krav på att sökanden har uppnått viss ålder och visat prov på särskild skjutskicklighet. För innehav av helautomatiska vapen krävs också att sökanden är medlem i en sammanslutning för skytte vars verksamhet Försvarsmakten förklarar vara av betydelse för totalförsvaret.

Tillståndsprövning av vapendelar m.m. (Ds 2018:30)

Som framgår ovan gav chefen för Justitiedepartementet den 3 april 2017 en utredare i uppdrag att överväga hur ändringarna i vapendirektivet skulle genomföras i svensk rätt. Utredaren fick samtidigt i uppdrag att utreda ett antal andra frågor som hade väckts på vapenlagstiftningens område. Utredaren överlämnade i juni 2018 promemorian Tillståndsprövning av vapendelar m.m. (Ds 2018:30).

I promemorian lämnas ett antal förslag till ändringar i bl.a. vapenlagen och vapenförordningen. Förslagen innebär bl.a. följande:

- Den s.k. vapengarderoben för jaktvapen utökas med två extra pipor eller slutstycken per vapeninnehav samt två pipor eller slutstycken per innehavd låda eller stomme. Det presumerade behovet av jaktvapen för den som avlagt s.k. jägarexamen ska således omfatta även dessa vapendelar, om inte särskilda skäl föranleder annat. Tillstånd till fler än tolv pipor eller slutstycken får dock beviljas endast om sökanden visar att det finns ett behov av ytterligare sådana delar.
- Bestämmelsen i 2 kap. 6 § vapenlagen förtydligas genom att det i vapenförordningen uttryckligen anges vad kravet på synnerliga skäl innebär i fråga om enskilds innehav av enhandsvapen för målskytte och jakt.
- För enhandsvapen för målskytte innebär kravet på synnerliga skäl att sökanden ska ha fyllt 18 år, ha visat prov på särskild skjutskicklighet och vara aktiv medlem i en sammanslutning som antingen har erhållit Polismyndighetens auktorisation eller är ansluten till en auktoriserad sådan och som inom ramen för sin verksamhet bedriver skytte med sådant vapen som ansökan avser. Sökanden ska inom ramen för medlemskapet

regelbundet ha deltagit i tävlingar eller träningar. Undantag från ålderskravet får göras, om det finns särskilda skäl. För förnyelse av ett tidsbegränsat tillstånd att inneha enhandsvapen för målskytte krävs dessutom att sökanden under den senaste tillståndsperioden regelbundet har tävlat eller tränat med det aktuella vapnet.

- För enskotts enhandsvapen för jakt innebär kravet på synnerliga skäl att sökanden bedriver omfattande grytjakt, omfattande jakt med ställande hund eller omfattande avlivning av fällfångade djur. För flerskotts enhandsvapen för jakt innebär kravet på synnerliga skäl att sökanden bedriver jakt eller viltvård yrkesmässigt eller har ett annat kvalificerat behov.
- Det föreslås att Polismyndigheten ska utfärda föreskrifter för det krav som, vid förnyelse av tidsbegränsade tillstånd att inneha enhandsvapen för målskytte, ska ställas på sökandens aktivitet med det aktuella vapnet.

I fråga om utökning av vapenhandlares uppgifter gör utredaren bedömningen att en överföring av tillståndsprovning i vapenärenden till vapenhandlare inte kan ske med bibehållen rättssäkerhet. För att effektivisera tillståndsprovningen och förkorta handläggningstiderna i tillståndsärenden föreslås i stället att Polismyndighetens tillståndsprovning i okomplicerade vapenärenden automatiseras. Handlaren skulle då elektroniskt kunna anmäla ett tilltänkt köp till polisen, som har att göra en automatiserad provning av ärendet och inom viss kortare tid – exempelvis några dagar – utfärda ett automatiserat tillståndsbeslut eller meddela vapenhandlaren att det finns hinder mot att bevilja ansökan. Ges tillstånd kan handlaren därefter lämna ut vapnet till köparen.

Förslagen i promemorian har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Vid beredningen av motioner från den allmänna motionstiden 2015/16 (bet. 2015/16:JuU20 s. 55 f.) avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om en översyn av licensreglerna om enhandsvapen för jägare som är registrerade eftersöksjägare eller etablerade hundförare samt yrkesjägare. Utskottet ansåg att licenskraven var väl avvägda och att kraven därför inte borde ses över. Ett likalydande yrkande behandlades förenklat i betänkande 2017/18:JuU13. När ett liknande motionsyrkande behandlades våren 2019 hänvisade utskottet till dess tidigare ställningstaganden i frågan och att det i utredningspromemorian Tillståndsprovning av vapendelar m.m. hade lämnats förslag om att förtydliga vad kravet på synnerliga skäl innebär i fråga om enskilds innehav av enhandsvapen för jakt samt att promemorian hade remitterats och beredd inom Regeringskansliet. Mot denna bakgrund avstyrktes motionen (bet. 2018/19:JuU29).

Utskottet har tidigare avstyrkt motionsyrkanden om begreppet synnerliga skäl i vapenlagen och då anfört att det i fråga om helautomatiska vapen och enhandsvapen är befogat med särskild restriktivitet i tillståndsgivningen (bet.

2016/17:JuU18 s. 66 f.). Utskottet ansåg därför inte att det fanns skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande om att vapenlagens krav på ”synnerliga skäl” (2 kap. 6 §) ska tas bort eller ändras till ”särskilda skäl”. Även i betänkande 2018/19:JuU29 behandlades liknande motionsyrkanden som då avstyrktes av motsvarande skäl.

Vid beredningen av motioner från den allmänna motionstiden 2016/17 (bet. 2016/17:JuU18 s. 66 f.) avstyrkte utskottet också motionsyrkanden om ett förfarande som förkortar tiden det tar att få vapentillstånd för ett vapen som ersätter ett annat, bl.a. att vapenhandlare ska kunna administrera vapenbyteslicenser. Utskottet uppgav sig ha viss förståelse för synpunkterna i motionerna men ansåg att gällande regelverk är ändamålsenligt ur säkerhetssynpunkt. Liknande yrkanden behandlades förenklat i betänkande 2017/18:JuU13. I betänkande 2018/19:JuU29 anförde utskottet att det inte ville föregripa den beredning som pågår i frågan om att analysera för- och nackdelar med att utöka vapenhandlares uppgifter i mer okomplicerade tillståndsärenden och ta ställning till om en sådan utökning bör göras och vad som i så fall ska omfattas av denna utökning. Utskottet avstyrkte därför motionsyrkanden om licenshanteringen vid vapenbyte.

Vad gäller motionsyrkanden om tidsbegränsade tillstånd behandlade utskottet sådana under våren 2019. Utskottet anförde att ett tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott ska förnyas vart femte år (2 kap. 6 a § vapenlagen). Eftersom automatiska slagningar mot belastnings- och misstankeregister görs dagligen kunde det dock enligt utskottet ifrågasättas om systemet med tidsbegränsade licenser fyller någon egentlig funktion och inte bara i onödan försvårar för aktiva och seriösa skyttar. Mot denna bakgrund ansåg utskottet att reglerna för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen borde förenklas och att man borde överväga att slopa kravet på förnyande av tillstånd vart femte år. Detta borde riksdagen ge regeringen tillkänna. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2018/19:JuU29 s. 29 f., rskr. 2018/19:298). I regeringens skrivelse 2019/20:75 (s. 89) anges att ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Motionsyrkanden om en utökad vapengarderob behandlades senast i betänkande 2018/19:JuU29 (s. 29 f). Utskottet anförde följande:

Den nuvarande regleringen av vapengarderoben innebär att normalbehovet för en jägare anses motsvara fyra vapen, om det inte finns omständigheter som talar för att sökanden behöver fler vapen än så. Tillstånd till fler än sex jaktvapen får beviljas endast om sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov. Enligt utskottets mening motsvarar dock dagens reglering av vapengarderoben inte fullt ut de behov som kan finnas för vissa jägare och det finns därför anledning att se över begränsningen av antalet vapen som en jägare får ha i syfte att möjliggöra innehav av ett större antal vapen. Vad utskottet nu anför bör riksdagen ge regeringen till känna.

Riksdagen följde utskottets förslag (rskr. 2018/19:298).

Utskottet behandlade våren 2019 ett motionsyrkande om att förtydliga reglerna för beviljande av vapenlicens och uppgav då att utskottet inte såg

något skäl för denna begäran, varför motionen avstyrktes (bet. 2018/19:JuU29).

Utskottets ställningstagande

I motion 2019/20:309 (SD) efterfrågar motionären tillfälliga licenser för enhandsvapen knutna till uppdraget som eftersöksjägare. Utskottet har tidigare avstyrkt liknande motionsyrkanden med hänvisning till att licenskraven är väl avvägda och att beredningen av utredningspromemorian Tillståndsprövning av vapendelar m.m. (Ds 2018:30), som innehåller förslag i frågan, bör avvaktas. Utskottet vidhåller den uppfattningen och avstyrker motionen.

Som framgår ovan beslutade riksdagen våren 2019, på förslag av utskottet, om ett tillkännagivande till regeringen om att reglerna för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen borde förenklas och att man borde överväga att slopa kravet på förnyande av tillstånd vart femte år. Detta är alltså utskottets uppfattning, och då någon utredning ännu inte har tillsatts finns det enligt utskottet anledning för riksdagen att åter rikta ett tillkännagivande i frågan till regeringen. Motionerna 2019/20:542 (SD) yrkande 3 och 2019/20:2668 (M) yrkande 20 tillstyrks.

Med anledning av motionsyrkanden om utökad vapengarderob beslutade riksdagen under våren 2019 även om ett tillkännagivande till regeringen om att se över begränsningen av antalet vapen som en jägare får ha. Utskottet anser därför att det inte finns skäl att åter rikta ett tillkännagivande i frågan till regeringen. Motionerna 2019/20:542 (SD) yrkande 8 och 2019/20:1311 (M) avstyrks.

Vad gäller begreppet synnerliga skäl i vapenlagen vidhåller utskottet att det i fråga om helautomatiska vapen och enhandsvapen förvisso är befogat med restriktivitet i tillståndsgivningen. Med hänsyn till att uttrycket särskilda skäl inom juridiken vanligen innebär att en mycket restriktiv bedömning ska göras och att det enligt utskottet i viss utsträckning har kommit att bedömas på detta sätt även i vapenärenden (se bl.a. RÅ 2004 ref. 32 och Ds 2018:30 s. 51 f.) anser utskottet emellertid att det är befogat med en översyn av hur begreppet ska tolkas och definieras vid bedömningar i denna typ av ärenden. Utskottet konstaterar att den ovan redovisade promemorian från 2018 i och för sig föreslår vissa förtydliganden av hur begreppet ska bedömas enligt vapenlagen. Utskottet anser emellertid att begreppet behöver förtydligas ytterligare i syfte att visa att det i dessa ärenden inte är fråga om samma restriktiva bedömning som begreppet annars brukar innebära. I det sammanhanget bör det även övervägas om begreppet ska ersättas med ”särskilda skäl”. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Utskottet tillstyrker därmed motionerna 2019/20:542 (SD) yrkande 4 och 2019/20:3257 (C) yrkande 16 samt tillstyrker delvis 2019/20:2668 (M) yrkande 22.

I fråga om motionsyrkanden om licenshantering vid vapenbyte konstaterar utskottet att processen att ersätta ett vapen med ett annat enligt nuvarande ordning är onödigt tidskrävande. I stället för att behöva ansöka om licens för

det nya vapnet och invänta polisens hantering i det ärendet borde det i de flesta fall vara möjligt att lämna in det vapen som ska bytas ut och samtidigt hämta ut det nya vapnet, och i samband med det skicka in nödvändiga papper till Polismyndigheten för licensbyte. Vid ansökningar om vapenlicens som kräver utredning bör dock ansökan om vapenlicens skickas in till ansvarig myndighet innan ett byte kan ske. Detta bör regeringen ges till känna. Utskottet tillstyrker därmed motionerna 2019/20:2668 (M) yrkande 21, 2019/20:2774 (KD) yrkande 22 och 2019/20:3257 yrkande 17.

I likhet med sitt tidigare ställningstagande är utskottet inte berett att ställa sig bakom förslaget i motion 2019/20:2774 (KD) yrkande 23 om att förtydliga reglerna för när vapenlicens ska beviljas. Motionsyrkandet avstyrks.

Utskottet ser inte heller något skäl för den begäran om att halvautomatiska hagelvapen ska få laddas med ett större antal patroner som förs fram i motion 2019/20:311 (SD). Motionen avstyrks därför.

Utlåning av vapen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om möjlighet för vapenhandlare att lämna ut låneintyg.

Jämför reservation 14 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 9 efterfrågas en möjlighet för auktoriserade vapenhandlare att lämna ut låneintyg i 42 dagar efter att en ansökan om lån av skjutvapen har kommit in och godkänts.

Bakgrund

Gällande rätt

Bestämmelser om utlåning av skjutvapen finns i 3 kap. vapenlagen (1996:67). Enligt 1 § får ett tillståndspliktigt skjutvapen inte lånas ut till någon annan än den som har tillstånd att inneha vapnet. Av 1 a § framgår dock att den som har rätt att inneha ett skjutvapen får låna ut vapnet vid enstaka tillfällen om utlåningen sker för samma ändamål som utlånarens tillstånd avser, utlåningen avser en tid om högst två veckor och låntagaren har tillstånd enligt 9 § att låna skjutvapen. Vidare framgår av 1 a § att tillstånd att låna skjutvapen inte krävs om

- låntagaren har tillstånd att inneha vapen av samma typ som lånet avser
- vapnet innehas och används under långgivarens uppsikt, under uppsikt av någon annan person som har godkänts av Polismyndigheten att närvara vid

provskjutning eller under uppsikt av en sådan sammanslutning som får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen

- lånet avser ett start- eller signalvapen.

Tillstånd att låna skjutvapen får enligt 9 § meddelas fysiska personer. Sådant tillstånd får meddelas endast till den som behöver låna vapen för ett godtagbart ändamål (t.ex. jakt eller målskytte) och om det skäligen kan antas att han eller hon inte kommer att missbruka sådana vapen som ansökan avser.

Enligt 6 § får en vapenhandlare under vissa förutsättningar låna ut skjutvapen för provskjutning på skjutbana.

Tidigare riksdagsbehandling

Liknande motionsyrkanden om låneintyg och om möjligheterna för jägare att låna varandras vapen behandlades av utskottet i betänkande 2014/15:JuU16. Utskottet ansåg inte att det fanns anledning till någon ändring av reglerna om utlåning av vapen och avstyrkte motionsyrkandena (s. 62).

Motionsyrkanden om möjligheterna för jägare att låna varandras vapen var i betänkandena 2015/16:JuU20, 2016/17:JuU18 och 2017/18:JuU13 föremål för förenklad beredning.

Utskottet behandlade också våren 2017 motioner om möjlighet för vapenhandlare att lämna ut låneintyg. Motionsyrkandena avstyrktes med motiveringen att det inte fanns anledning till någon särreglering i fråga om utlåning av vapen från vapenhandlare (bet. 2016/17:JuU18 s. 81). Liknande motionsyrkanden var i betänkande 2017/18:JuU13 föremål för förenklad beredning.

Även våren 2019 behandlade utskottet motionsyrkanden om utlåning av vapen. Utskottet vidhöll sin tidigare uppfattning och ansåg alltjämt att det inte fanns anledning till någon ändring av reglerna om utlåning av vapen. Utskottet avstyrkte därför motionerna. (bet. 2018/19:JuU29).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning om att det inte finns anledning till någon ändring av reglerna om utlåning av vapen och avstyrker motion 2019/20:542 (SD) yrkande 9.

Förvaring av vapen och ammunition

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förvaring av vapen och ammunition.

Jämför reservation 15 (M, SD) och 16 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 7 föreslår motionärerna att lagstiftningen ändras så att det blir tillåtet att tillfälligt förvara licensbelagda vapen i andras vapenskåp. Liknande förslag framställs i kommittémotion 2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 18 och i motion 2019/20:2938 av Edward Riedl (M).

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 10 begärs att man även ska kunna förvara ammunition till andra vapen än de man har licens för. Motionärerna anser att det saknas anledning att försvåra förvaring om ammunitionen tillhör den vapenklass man redan är godkänd för. Ett liknande yrkande framställs i motion 2019/20:1301 av Åsa Coenraads m.fl. (M).

Bakgrund

Gällande rätt

Enligt 5 kap. 1 § vapenlagen (1996:67) är den som innehar ett skjutvapen eller ammunition skyldig att ta hand om egendomen och hålla den under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt den. När skjutvapen inte används ska de förvaras i säkerhetsskåp eller i något annat lika säkert förvaringsutrymme. Ammunition ska förvaras under säkert lås eller på något annat lika betryggande sätt (5 kap. 2 § vapenlagen). Polismyndigheten får enligt 9 kap. 1 § vapenförordningen (1996:70) meddela närmare föreskrifter om hur skjutvapen och ammunition ska förvaras.

Dåvarande Rikspolisstyrelsen har utfärdat allmänna råd om förvaring av vapen och ammunition (RPSFS 2009:13 FAP 551-3). För att uppfylla kravet på uppsikt i 5 kap. 1 § vapenlagen bör skjutvapen förvaras i tillståndshavarens bostad, vilket regelmässigt innebär där tillståndshavaren är folkbokförd. Med bostad kan likställas en byggnad, t.ex. ett garage eller förråd, som är låsbar och sammanbyggd med bostaden och där det finns en genomgångsdörr mellan byggnaden och bostaden. Detsamma gäller byggnader som inte är sammanbyggda med bostaden men placerade på ett sådant sätt i förhållande till denna att byggnaderna går att övervaka från bostaden. I sådana fall bör dock en anordning finnas som anger för personer i bostaden när byggnaden angräps. En sådan anordning bör inte utan svårighet kunna sättas ur funktion.

Enligt 5 kap. 3 § vapenlagen får en innehavare lämna över sitt skjutvapen eller sin ammunition till någon annan för förvaring om han eller hon inte själv kan ta hand om egendomen eller om det annars finns särskilda skäl. För sådan förvaring krävs tillstånd om inte utlåning i motsvarande fall är tillåten enligt 3 kap. Vid tillståndsprövningen ska Polismyndigheten särskilt beakta möjligheten för mottagaren att erbjuda en säker förvaring. Tillståndet ska tidsbegränsas.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2016 behandlade utskottet i betänkande 2015/16:JuU20 (s. 55 f.) motionsyrkanden om att göra en översyn av reglerna för vapenförvaring. Utskottet fann inte skäl till något tillkännagivande till regeringen om att en sådan översyn borde göras. Utskottet avstyrkte därför motionerna.

Utskottet behandlade även våren 2017 motionsyrkanden om en översyn av bestämmelserna om förvaring av vapen. Utskottet fann inte heller då skäl till något initiativ från riksdagens sida och avstyrkte motionerna (bet. 2016/17:JuU18 s. 79). Även motionsyrkanden om en möjlighet att förvara ammunition till annat vapen än man har licens för avstyrktes. Utskottet ansåg att gällande regelverk för förvaring av ammunition var ändamålsenligt utformat (s. 81).

Våren 2019 anförde utskottet att det inte fanns skäl att ta något initiativ till en översyn av bestämmelserna om förvaring av vapen och att regelverk för förvaring av ammunition var ändamålsenligt utformat, varför motionsyrkanden i dessa frågor avstyrktes (bet. 2018/19:JuU29).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande att det inte finns skäl att ta något initiativ till en översyn av bestämmelserna om förvaring av vapen och att regelverket för förvaring av ammunition är ändamålsenligt utformat. Motionerna 2019/20:542 (SD) yrkande 7, 2019/20:2668 (M) yrkande 18, 2019/20:2938 (M), 2019/20:542 (SD) yrkande 10 och 2019/20:1301 (M) avstyrks.

Införande av vapen till Sverige m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett europeiska skjutvapenpass.

Jämför reservation 17 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 12 begärs att regeringen skyndsamt ska bereda ett tidigare tillkännagivande om en översyn av reglerna om ett europeiskt vapenpass. I motion 2019/20:2558 av Mats Green och Åsa Coenraads (båda M) begärs att Sverige ska erkänna EU:s vapenpass.

Bakgrund

Gällande rätt m.m.

Av 3 kap. 9 § vapenförordningen (1996:70) framgår att Polismyndigheten efter ansökan ska utfärda ett europeiskt skjutvapenpass till den som har tillstånd att i Sverige inneha ett skjutvapen som avses i bilagan till vapenförordningen. Skjutvapenpasset ska ha en begränsad giltighetstid, och det får återkallas av Polismyndigheten om det finns särskilda skäl för det.

Av 2 kap. 11 § vapenlagen (1996:67) följer att det för tillstånd att föra in skjutvapen till Sverige gäller samma förutsättningar som för tillstånd att inneha vapnen enligt 3–6 §§. Av 2 kap. 12 § samma lag följer vidare att ett införseltillstånd ger rätt att i Sverige inneha de skjutvapen och den ammunition som förts hit med stöd av tillståndet under den begränsade tid och för det ändamål som anges i tillståndet. Tillståndet gäller under förutsättning att vapnen och ammunitionen förs in inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som Polismyndigheten bestämmer.

Justitie- och inrikesminister Morgan Johansson anförde den 13 september 2018 i ett skriftligt svar på en fråga om EU:s vapenpass (fr. 2017/18:1635) bl.a. följande:

Enligt EU:s vapendirektiv ska ett europeiskt skjutvapenpass på begäran utfärdas av en medlemsstats myndigheter till en person som legalt förvärvat och använder skjutvapen. Ett skjutvapenpass medför i sig ingen rätt att föra ett vapen mellan medlemsstater utan fungerar som ett bevis om att den person som anges i passet har rätt att inneha vapnet i sitt hemland.

Vid sidan av bestämmelserna om skjutvapenpass finns en möjlighet för medlemsstaterna att kräva nationellt införseltillstånd. Vid implementeringen av vapendirektivet 1996 valde Sverige att behålla kravet på införseltillstånd bl.a. mot bakgrund av att det finns medlemsstater som inte uppnår samma höga skyddsnivå i sin lagstiftning vad gäller exempelvis kontroll och tillståndskrav för innehav av skjutvapen som Sverige. Den uppfattningen kvarstår.

Tidigare riksdagsbehandling

Våren 2016 behandlade utskottet motionsyrkanden om att föra in vapen till Sverige i betänkande 2015/16:JuU20 (s. 55 f.). Utskottet ansåg att gällande bestämmelser med ett krav på tillstånd till införsel av vapen vid tillfällig användning för jakt eller tävling fick anses motiverat med hänsyn till framför allt säkerhetsaspekter. Därför borde, enligt utskottet, inte enbart ett europeiskt skjutvapenpass godtas. Motionsyrkandena avstyrktes.

Liknande motionsyrkanden avstyrktes våren 2017 (bet. 2016/17:JuU18 s. 79 f.) och våren 2018 (bet. 2017/18:JuU13).

Våren 2019 behandlades liknande motionsyrkanden. Utskottet anförde att jägare som vill resa och jaga i andra EU-länder i dag kan uppleva att det är svårt att ta med sig vapen över gränserna. Detsamma gäller för sportskyttar som t.ex. vill tävla i ett annat land. Utskottet ville därför att regeringen skulle ta initiativ till en översyn av reglerna om europeiskt skjutvapenpass och reglerna om införseltillstånd i syfte att underlätta för jägare och sportskyttar att ta med sig vapen över gränserna vid resor inom EU. Detta borde riksdagen, enligt utskottet, tillkännage för regeringen. Utskottet tillstyrkte därmed motionerna i fråga. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2018/19:JuU29, rskr. 2018/19:298).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets ställningstagande våren 2019 om ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av reglerna för ett europeiskt skjutvapenpass. Utskottet anser därför att det inte nu finns skäl för riksdagen att åter ta något sådant initiativ. Motionerna 2019/20:542 (SD) yrkande 12 och 2019/20:2558 (M) avstyrks.

Auktorisation av skyttesammanslutningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om auktorisation av skyttesammanslutningar.

Jämför reservation 18 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 6 begärs att auktorisation av skyttesammanslutningar ska regleras i lag och förordning och att polisen inte längre ska utfärda föreskrifter för sådan auktorisation.

Bakgrund och tidigare behandling

Enligt 2 kap. 17 § vapenlagen (1996:67) får en sammanslutning för jakt eller målskytte auktoriseras om den har en stabil organisation, kontinuerlig skytteverksamhet och ordning för säker vapenhantering. Polismyndigheten prövar frågor om auktorisation.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 11 kap. 2 § vapenlagen meddela föreskrifter om kraven för auktorisation. I 2 kap. 1 § vapenförordningen (1996:70) har regeringen bemyndigat Polismyndigheten att meddela föreskrifter om kraven på stabil organisation, kontinuerlig skytteverksamhet och ordning för säker vapenhantering.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § fördes in i vapenlagen den 2 januari 2015 (prop. 2013/14:226, bet. 2013/14:JuU36, rskr. 2013/14:393). I propositionen föreslogs ett nytt system med ett auktorisationsförfarande för prövningen av sammanslutningar för jakt- eller målskytte i syfte att skapa en tydligare och mer rättssäker prövning när det gäller sammanslutningars tillstånd att inneha vapen. Det nya systemet innebär att endast auktoriserade sammanslutningar eller sammanslutningar som är anslutna till en auktoriserad sammanslutning kan komma i fråga för tillstånd att inneha vapen. Tillsynen över auktoriserade sammanslutningar för jakt eller målskytte skulle utövas av den nya Polismyndigheten som också skulle föra ett nytt register över dem. Förslagen i propositionen antogs av riksdagen.

I betänkandet behandlades ett motionsyrkande av samma innebörd som det nu aktuella motionsyrkandet, dvs. att reglerna om auktorisation av skyttesammanslutningar ska regleras i lag eller förordning och inte av polisen genom föreskrifter. Utskottet, som avstyrkte motionsyrkandet, anförde i sitt ställningstagande att det delade regeringens bedömning att det är av stor vikt att den prövning som görs av om skyttesammanslutningar ska beviljas tillstånd att inneha vapen präglas av tydlighet och rättssäkerhet. Utskottet ansåg att den föreslagna ordningen för hur denna prövning skulle gå till uppfyllde dessa krav och att lagförslaget var väl avvägt.

När utskottet våren 2017 behandlade ett likalydande motionsyrkande ansåg utskottet att reglerna för auktorisation av sammanslutningar för jakt eller målskytte är lämpligt utformade. Motionsyrkandet avstyrktes (bet. 2016/17:JuU18 s. 80).

Ett motionsyrkande om auktorisation av skyttesammanslutningar var i betänkande 2017/18:JuU13 föremål för förenklad beredning.

Våren 2019 behandlade utskottet ett liknande motionsyrkande och angav att det vidhöll sin tidigare uppfattning att reglerna för auktorisation av sammanslutningar för jakt- eller målskytte är lämpligt utformade. Motionen avstyrktes (bet. 2018/19:JuU29).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller de bedömningar som det tidigare har gjort om skyttesammanslutningar, senast våren 2019. Utskottet avstyrker därför motion 2019/20:542 (SD) yrkande 6.

Vapenamnesti m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skrotning av vapen och vapenamnestier.

Jämför reservation 19 (V).

Motionerna

I motion 2019/20:686 av Kjell-Arne Ottosson (KD) anförs att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över frågan om en skrotningspremie för vapen och ändrade rutiner för vapenhandlare vid inlämning av vapen under vapenamnesti.

I partimotion 2019/20:2147 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) begärs att regeringen ska ta initiativ till regelbundet återkommande vapenamnestier i syfte att få människor att lämna in illegala vapen, ammunition och explosiva varor.

Bakgrund

Gällande rätt

Bestämmelser om skrotning av skjutvapen finns i 4 kap. vapenlagen (1996:67). Av 4 § framgår att skjutvapen som ska skrotas ska lämnas till Polismyndigheten. Den som lämnar ett vapen för skrotning ska bifoga tillhörande tillståndsbevis.

Tidsbegränsade vapenamnestier har i Sverige genomförts vid fyra olika tillfällen. Syftet med amnestierna har varit att minska antalet illegala vapen i samhället. Den senaste vapenamnestin genomfördes under perioden februari–april 2018 och innebar att den som utan tillstånd innehade ett vapen eller ammunition frivilligt kunde lämna in vapnet eller ammunitionen till Polismyndigheten (1 § lagen [2017:807] om ansvarsfrihet vid vissa vapenbrott).

Under perioden den 15 oktober 2018–11 januari 2019 genomfördes en amnesti för explosiva varor, t.ex. handgranater.

Tidigare behandling

Ett motionsyrkande om att godkända vapenhandlare ska ges möjlighet att skrota vapen behandlades av utskottet i betänkande 2014/15:JuU16. Utskottet

ansåg inte att det fanns anledning till någon ändring av reglerna om skrotning av vapen och avstyrkte motionsyrkandet (s. 62).

Liknande motionsyrkanden var i betänkandena 2015/16:JuU20, 2016/17:JuU18 och 2017/18:JuU13 föremål för förenklad beredning.

Utskottet behandlade motioner om skrotningspremie för vapen och ändrade rutiner och ändrade rutiner vid vapenamnestier våren 2019, men anförde då att det inte var berett att ta något initiativ med anledning av motionerna. Riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2018/19:JuU29).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande om skrotning av vapen och ändrade rutiner vid vapenamnestier och är därmed inte berett att ta något initiativ med anledning av motion 2019/20:686 (KD), som avstyrks.

Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom motionsyrkandet om regelbundna vapenamnestier och avstyrker därmed motion 2019/20:2147 (V).

Handel med vapen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om handel med vapen.
Jämför reservation 20 (C, KD).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 26 föreslås att man ska ta bort kravet på ett visst antal transaktioner per år för att jakthandlare ska få sälja vapen och ammunition. Kravet innebär enligt motionärerna att många jakthandlare tvingas stänga, vilket främst drabbar landsbygden.

I motion 2019/20:2619 av Mattias Jonsson och Anna Johansson (båda S) efterfrågas en översyn av behovet av att, inför ett förvärv eller övertagande av ett bolag som driver vapenhandel, genomföra både inventering och nödvändig kontroll utan anmärkning. Motionärerna anför att det förekommer brister i vapenbolagens hantering av vapen och vapendelar och i dokumentationen av sådan hantering. En anmärkning från Polismyndigheten vid en inspektion av skötsel och dokumentation räcker enligt motionärerna i dag inte för att omedelbart återkalla ett godkännande att bedriva handel med skjutvapen.

Bakgrund

Gällande rätt

Enligt 2 kap. 1 § vapenlagen (1996:67) krävs tillstånd för att driva handel med skjutvapen. Närmare bestämmelser om vapenhandlartillstånd finns i 2 kap. 10–10 d §§ vapenlagen.

Tillstånd att driva handel med skjutvapen får endast meddelas den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att driva sådan verksamhet. Tillstånd får meddelas endast för handel som ska bedrivas yrkesmässigt. I fråga om en juridisk person ska prövningen, utom när det gäller kravet på kunskap, dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen. Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en juridisk person, ska tillståndshavaren snarast möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten. I ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal av varje typ av skjutvapen tillståndet avser. Tillståndet ger rätt att inneha de skjutvapen som anges där.

Kravet på yrkesmässighet innebär att verksamheten ska ha en viss varaktighet eller åtminstone vara inriktad på en serie affärshändelser. Verksamhetens omfattning ska alltså tillmätas avgörande betydelse (prop. 1990/91:130 s. 60). Några tiotal transaktioner per år bör enligt förarbetena tjäna som lämplig riktlinje för kravet på yrkesmässighet (prop. 1990/91:30 s. 39). Den som ansöker om tillstånd bör därför kunna redovisa en uppskattning av hur många skjutvapen av olika slag som ska hållas i lager och ge en uppgift om beräknad omsättning. Någon prövning av den tilltänkta etableringen från marknads-synpunkt ska inte ske (prop. 1990/91:130 s. 60).

Dåvarande Rikspolisstyrelsen har utfärdat allmänna råd om kravet på yrkesmässighet (13 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3). I de allmänna råden anges bl.a. att det för Polismyndigheten gäller att avgöra om det är fråga om en seriös och yrkesmässig handelsverksamhet. Vid bedömningen bör omfattningen av verksamheten vägas in, varvid några tiotal transaktioner, dock minst 20, per år till eller från privatpersoner torde kunna vara ett nedre riktmärke.

Polismyndigheten ska, enligt 5 kap. 8 § vapenförordningen (1996:70), se till att skjutvapen som innehas av handlare förvaras på föreskrivet sätt. Polismyndigheten ska vidare minst en gång årligen låta granska handlarens inköpsförteckningar och försäljningsförteckningar med bilagor samt, när anledning finns till det, hans eller hennes lager av skjutvapen. Handlare är, enligt 9 § i samma kapitel, skyldiga att hålla inköps- och försäljningsförteckningarna med bilagor tillgängliga för en polis eller annan anställd vid Polismyndigheten och att lämna honom eller henne begärda upplysningar om inköpta och sålda vapen, om befintligt vapenlager och om andra förhållanden som är av betydelse för den tillsyn som Polismyndigheten ska utöva enligt 8 §.

I 6 kap. 3 § vapenlagen anges att ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ska återkallas av Polismyndigheten om tillståndshavaren inte längre driver yrkesmässig handel, om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns eller om det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet. Tillståndet får också återkallas om tillståndshavaren har åsidosatt en bestämmelse i vapenlagen eller en föreskrift eller ett villkor som meddelats med stöd av lagen.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet behandlade liknande motionsyrkanden våren 2019. Utskottet anförde då att det inte var berett att föreslå några ändringar av bestämmelserna om vapenhandlartillstånd och att det inte fann skäl att ta något initiativ till en sådan översyn som efterfrågas. Motionerna avstyrktes och riksdagen följde utskottets förslag (bet. 2018/19:JuU29).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare redovisade uppfattning och är därmed inte berett att ställa sig bakom motionerna om ändringar av bestämmelserna om vapenhandlartillstånd eller om en sådan översyn som efterfrågas. Motionerna 2019/20:2774 (KD) yrkande 26 och 2019/20:2619 (S) avstyrks.

Rättshjälp i vapenlicensmål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om rättshjälp i vapenlicensmål.

Jämför reservation 21 (KD).

Motionen

I kommittémotion 2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 24 anfördes att rättssäkerheten i myndighetshanteringen av vapenlicenser bör stärkas och att rättshjälp därför ska kunna beviljas när ett vapenlicensmål prövas i domstol.

Bakgrund

Gällande rätt

Rättshjälplagen (1996:1619) har till syfte att fungera som ett yttersta skyddsnät för den som inte kan få rättsligt bistånd på annat sätt. Rättshjälp får beviljas i en rättslig angelägenhet om vissa förutsättningar är uppfyllda (2 §). Rättshjälp kan beviljas i varje typ av rättslig angelägenhet som inte

uttryckligen är undantagen i lagen. Det finns inte något undantag för ärenden enligt vapenlagen.

En grundläggande förutsättning för att rättshjälp ska beviljas är att den rättssökande behöver juridiskt biträde och att detta behov inte kan tillgodoses på något annat sätt (7 §). Som en allmän förutsättning gäller vidare att det är rimligt att staten bidrar till kostnaderna med hänsyn till angelägenhetens art och betydelse, tvisteföremålets värde och omständigheterna i övrigt (8 §).

Rättshjälpen är subsidiär till rättsskyddet i privata försäkringar. Det innebär att den som har en rättsskyddsförsäkring eller något annat liknande rättsskydd inte får beviljas rättshjälp (9 § första stycket). Den som inte har något rättsskydd, men som borde ha haft det med hänsyn till sitt försäkringsskydd i övrigt eller till sina personliga och ekonomiska förhållanden, får beviljas rättshjälp endast om det finns särskilda skäl (9 § andra stycket).

Beslut i vapenlicensfrågor enligt vapenlagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. I mål i allmän förvaltningsdomstol har rätten det yttersta ansvaret för att målet blir tillräckligt utrett. Om utredningen behöver kompletteras ska rätten ge en anvisning om det. Rättens utredningsansvar innebär att den enskilde i mål i en allmän förvaltningsdomstol ofta anses sakna ett tillräckligt behov av ett eget juridiskt biträde.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet behandlade ett likalydande motionsyrkande våren 2019. Utskottet, som inte var berett att föreslå några ändringar av bestämmelserna om rättshjälp, avstyrkte motionen. (bet. 2018/19:JuU29).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin tidigare uppfattning och anser att det alltså inte finns anledning till några ändringar av bestämmelserna om rättshjälp. Motion 2019/20:2774 (KD) yrkande 24 avstyrks.

Tillsyn av skjutbanor m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillsynen av och lagstiftningen om skjutbanor.

Jämför reservation 22 (M, C).

Motionerna

I kommittémotion 2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) föreslås att ansvaret för tillsynen och tillståndsprövningen av landets skjutbanor ska utredas. Motionärerna anför att denna tillsyn tidigare sköttes genom ett

samarbete mellan Försvarsmakten och skytteföreningarna och att polisens begränsade resurser bör koncentreras på den brottsbekämpande verksamheten.

I motion 2019/20:1336 av Marléne Lund Kopparklint (M) anförs att lagstiftningen om skjutbanor ska främja sportskytte och jakt.

Bakgrund

Gällande rätt m.m.

Enligt 3 kap. 6 § ordningslagen (1993:1617) får skjutbanor som inte hör till Försvarsmakten användas endast efter tillstånd av Polismyndigheten. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utförande och besiktning av skjutbanor. Polismyndigheten har av regeringen bemyndigats att meddela föreskrifter om bl.a. utförande och besiktning av skjutbanor.

Inrikesminister Mikael Damberg svarade i maj 2019 på en skriftlig fråga om huruvida han avsåg att vidta några åtgärder för att underlätta byråkratin för jägare och sportskyttar i kombination med att kunna garantera säkerheten vid skjutbanor. Han gav då följande svar (fr. 2018/19:631):

Enligt bestämmelser i ordningslagen får skjutbanor som inte hör till Försvarsmakten användas endast efter tillstånd av Polismyndigheten. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utförande och besiktning av skjutbanor.

Polismyndigheten och dessförinnan Rikspolisstyrelsen har sedan lång tid tillbaka varit bemyndigade av regeringen att meddela aktuella föreskrifter. Polismyndigheten arbetar för närvarande med en översyn av sina föreskrifter och allmänna råd på området.

Jag har informerats om att Polismyndigheten kommer att skicka ut sitt förslag om ändrade föreskrifter och allmänna råd om utförande och besiktning av skjutbanor till bl.a. skyttesammanslutningarna, som kommer att få möjlighet att yttra sig innan de beslutas.

Det är angeläget att byråkratin för jägare och sportskyttar inte i onödan försvåras. Samtidigt behöver säkerheten vid landets skjutbanor kunna garanteras. Jag har inga planer på att vidta någon åtgärd med anledning av Polismyndighetens pågående arbete med att se över aktuella föreskrifter och allmänna råd.

Vidare svarade inrikesministern i augusti 2019 på en skriftlig fråga om huruvida han ansåg att utökade kontroller av landets lagliga jakt- och sportskyttebanor verkligen var en uppgift som polisen ska lägga ännu mer resurser och tid på då man redan i dag inte hinner med brottsbekämpningen fullt ut och polisbristen är akut samt om han avsåg att på något sätt agera i frågan. Han gav då följande svar (fr. 2018/19:845):

Polismyndigheten och dessförinnan Rikspolisstyrelsen har i decennier varit bemyndigade av regeringen att meddela föreskrifter om bl.a. utförande och besiktning av skjutbanor. Föreskrifterna och de allmänna råden ses nu över av myndigheten, som har en dialog med skyttesammanslutningarna. Dessa kommer att få möjlighet att yttra sig över föreskrifterna och de allmänna råden innan de beslutas.

Det är Polismyndigheten som avgör hur resurserna ska fördelas internt inom organisationen och vilka åtgärder som behöver vidtas för att fullgöra de arbetsuppgifter och mål som myndigheten har.

För att förbättra förutsättningarna för Polismyndigheten att utföra sitt uppdrag är regeringen fast besluten om att genomföra den expansion som aviserats så att myndigheten kan öka antalet anställda med 10 000 fram till 2024.

Att det polisiära arbetet stärks och att fler polisanställda kan bekämpa brottsligheten och öka tryggheten i hela landet är prioriterade frågor för regeringen. Jag kommer därför även fortsättningsvis att noggrant följa hur Polismyndigheten använder sina resurser för att ytterligare förbättra sin verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet bedömer att den nuvarande ordningen för tillsyn av skjutbanor framstår som väl avvägd och finner inte anledning att ställa sig bakom förslagen i motionerna 2019/20:2668 (M) och 2019/20:1336 (M). Motionerna avstyrks.

Skjutvapenträning för väktare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att beväpnade väktare ska få skjutträna minst en gång per månad.

Motionen

I motion 2019/20:1047 av Petter Löberg (S) begärs en översyn av möjligheten att i bevakningslagen reglera att bevakningsföretag ska se till att väktare och annan bevakningspersonal som har tillgång till skjutvapen i tjänsten, varje år ska kunna upprätthålla den kompetens som krävs genom att ge dem möjlighet att vid minst ett tillfälle per månad träna med en av polisen godkänd instruktör. Motionären konstaterar att skyddsvakter med skjutvapen enligt nuvarande bestämmelser bara behöver skjuta upp en gång per år för att få sin licens och behörighet att bära och använda vapen. Detta är inte tillräckligt.

Bakgrund

Gällande rätt

För att en väktare, ordningsvakt eller skyddsvakt ska få utrustas med skjutvapen krävs att han eller hon har genomgått föreskriven utbildning i handhavande av skjutvapen samt årligen avlägger kompetensprov med godkänt resultat för skjutvapnet. Vidare ska bevakningsföretaget varje år lämna en skriftlig dokumentation till tillsynsmyndigheten över de väktare och annan bevakningspersonal som företaget lånar ut vapen till, när dessa

genomgått senaste fortbildning med godkänt kompetensprov och vem som varit instruktör. Fortbildning och kompetensskjutning får genomföras i ett bevakningsföretags regi eller motsvarande, om den leds av en person med behörighet att vara instruktör i utbildningsföretag avseende handhavande av skjutvapen för den aktuella yrkeskategorin. Det föreskrivs också att den som utrustats med skjutvapen ska ges regelbundna tillfällen till träning i vapenhantering. För skyddsvakter anges också att utbildning i hantering av förstärkningsvapen ska ske i samråd med Polismyndigheten. (Se beträffande väktare 9 kap. 8 § samt bilaga 11 och 12 till Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om bevakningsföretag, [PMFS], 2017:10, FAP 573-1, beträffande ordningsvakter 9 kap. 6 och 8 §§ PMFS 2017:12, FAP 670-1 samt beträffande skyddsvakter 5 kap. 9 § och bil. 4 till PMFS 2017:9, FAP 694-1 samt Ds 2018:30, s. 70 f. för en mer utförlig redogörelse för regelverket för utlåning av skjutvapen till bevakningspersonal.

Pågående arbete

I promemorian Tillståndsprövning av vapendelar m.m. (Ds 2018:30) föreslås vissa ändringar i reglerna om utlåning av skjutvapen till bevakningspersonal m.m. (se kap. 5 i promemorian). Dessa ändringar har till huvudsakligt syfte att göra bestämmelserna mer ändamålsenliga och tar inte sikte på hur ofta skjutvapenträning ska äga rum för den bevakningspersonal som har utrustats med skjutvapen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som konstaterar att regelverket för utlåning av skjutvapen till bevakningspersonal för närvarande är föremål för en översyn, finner inte skäl för riksdagen att ta något sådant initiativ som motionären efterfrågar. Motion 2019/20:1047 (S) avstyrks.

Reservationer

1. Straffet för vapenbrott m.m., punkt 1 (C)

av Per Schöldberg (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3248 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 28 i denna del och avslår motion

2019/20:2959 av Edward Riedl (M).

Ställningstagande

Eftersom det blir allt vanligare att handgranater används som vapen vid gängkonflikter och grov organiserad brottslighet vill jag att handgranater ska klassas som vapen och att otillåten hantering av handgranater ska klassas som vapenbrott. Dessa frågor har diskuterats under lång tid och jag anser att regeringen skyndsamt bör ta fram ett förslag i frågan.

2. Föraransvar vid vapenbrott, punkt 2 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2794 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 15.

Ställningstagande

Om illegala vapen påträffas i en bil är det ofta svårt för polisen att binda en person till brottet om samtliga i bilen nekar till innehavet. Yrkeskriminella använder sig ofta av hyrbilar som hyrs av målvakter för att frakta eller förvara vapen. Bilarna byts ofta, men den som kör bilen är inte sällan den som har ledaransvar. När det gäller vanliga trafikbrott finns det en regel om föraransvar som gör att föraren är ansvarig för fordonets skick, att skatten är betald osv.

Det bör övervägas om det på motsvarande sätt ska finnas ett föraransvar för vapen eller andra farliga föremål som förvaras i en bil.

Regeringen bör utreda möjligheterna till en sådan ordning.

3. Återfall vid vapenbrott, punkt 3 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2794 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 14.

Ställningstagande

Jag anser att det behövs en särskild straffskärpningsregel för innehav av vapen, explosiva varor eller krigsmateriel när en person tidigare är dömd för brott. En straffskärpningsregel skulle även vid vapenbrott av normalgraden eller grovt vapenbrott kunna innebära att upprepad brottslighet medför straffskärpning.

4. Ny tillståndsmyndighet för vapenlicensärenden, punkt 5 (S, V, L, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Roger Haddad (L), Gunilla Svantorp (S), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S), Jon Thorbjörnson (V) och Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna
2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1 och
2019/20:3191 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 6.

Ställningstagande

Vi konstaterar att frågan om införandet om en ny viltmyndighet är komplex, att den omfattar fler bedömningar än enbart vapenlicensärenden samt att ärendet bereds inom Regeringskansliet. Vi anser att detta arbete bör avvaktas och att det därmed inte finns skäl för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar.

5. Handläggningstider i vapenlicensärenden, punkt 6 (S, V, L, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Roger Haddad (L), Gunilla Svantorp (S), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S), Jon Thorbjörnson (V) och Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2,

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 16 och

2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Som utskottet tidigare har konstaterat är det viktigt med acceptabla handläggningstider och ett enhetligt ansökningsförfarande i vapenlicensärenden. Vi utgår från att regeringen fortsätter att följa dessa frågor och vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa detta. Vi noterar därtill att det för närvarande pågår beredning av utredningsförslag som syftar till att effektivisera tillståndsprövningen och förkorta handläggningstiderna i tillståndsärenden. Vi anser därför att det inte nu finns anledning för riksdagen att ta något sådant initiativ som efterfrågas i motionerna.

6. Översyn av vapenlagstiftningen, punkt 8 (S, V, L, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Roger Haddad (L), Gunilla Svantorp (S), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S), Jon Thorbjörnson (V) och Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2219 av Lars Beckman (M),

2019/20:2220 av Lars Beckman (M),

2019/20:2245 av Marlène Lund Kopparklint (M) och

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 17.

Ställningstagande

Som framgår ovan har riksdagen för cirka ett år sedan tillkännagett att det behövs en mer generell översyn av det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett

regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte. Därtill pågår det för närvarande ett omfattande arbete på vapenlagstiftningens område. Mot den bakgrunden finns det enligt vår mening inte skäl att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar.

7. Vapenlagens ställning i förhållande till EU-lagstiftningen, punkt 9 (SD)

av Katja Nyberg (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Martin Kinnunen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Vi vänder oss emot att EU-direktiv kan sättas över svensk vapenlagstiftning. Sverige har sedan länge en egen vapenlag, och det nationella parlamentet ska ha den högsta beslutsmakten. Öppna gränser är en lätt väg in för illegala vapen. Det skulle vara en betydligt mer effektiv åtgärd att införa permanenta gränskontroller än att försvåra för många jägare och sportskyttar att bedriva jakt och viltvård eller att utöva sin rätt till tränings- och tävlingskytte. Vår hållning är att den svenska linjen måste utmynna i att man i stället underlättar legalt vapenägande och försvårar det illegala. Regeringen bör därmed tydligt verka för att Sverige återtar beslutsmakten i de frågor som rymms inom EU:s vapendirektiv.

8. Tidsbegränsade licenser, punkt 12 (S, V, L, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Roger Haddad (L), Gunilla Svantorp (S), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S), Jon Thorbjörnson (V) och Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna
2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 3 och
2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 20.

Ställningstagande

Vi konstaterar att det endast är helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott som omfattas av kravet på att tillstånden ska förnyas vart femte år (2 kap. 6 a § vapenlagen) och vi anser att den nuvarande regleringen i frågan är väl avvägd. Därtill beslutade riksdagen våren 2019, på förslag av utskottet, om ett tillkännagivande med samma innebörd som det tillkännagivande som motionärerna nu efterfrågar. Vi anser därför att det inte nu finns skäl till ytterligare ett tillkännagivande i frågan.

9. Synnerliga skäl i vapenlagen, punkt 13 (S, V, L, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Roger Haddad (L), Gunilla Svantorp (S), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S), Jon Thorbjörnson (V) och Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna
2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 4,
2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 22 och
2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 16.

Ställningstagande

Vad gäller begreppet synnerliga skäl i vapenlagen menar vi att det i fråga om helautomatiska vapen och enhandsvapen är befogat med särskild restriktivitet i tillståndsgivningen. Vi konstaterar också att frågan nyligen har analyserats i Ds 2018:30. Vi anser därför att det inte finns skäl för riksdagen att göra något sådant tillkännagivande som efterfrågas av motionärerna.

10. Licenshantering vid vapenbyte, punkt 14 (S, V, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Gunilla Svantorp (S), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S), Jon Thorbjörnson (V) och Maria Gardfjell (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna
2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 21,
2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 22 och
2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 17.

Ställningstagande

Som framgår ovan har en utredning analyserat för- och nackdelar med att utöka vapenhandlares uppgifter i mer okomplicerade tillståndsärenden och tagit ställning till om en sådan utökning borde göras och vad som i så fall skulle omfattas av denna utökning. I den aktuella promemorian (Ds 2018:30) gör utredaren bedömningen att en överföring av tillståndsprövning i vapenärenden till vapenhandlare inte kan ske med bibehållen rättssäkerhet. I stället föreslår utredaren att Polismyndighetens tillståndsprövning i okomplicerade vapenärenden automatiseras. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Vi anser att detta omfattar de förslag om licenshantering vid vapenbyte som framställs i de nu behandlade motionerna. Vi vill inte föregripa den beredning som pågår av promemorians förslag och menar att det därför inte finns skäl för riksdagen att nu vidta någon sådan åtgärd som efterfrågas i motionerna.

11. Beviljande av vapenlicenser, punkt 15 (KD)

av Ingemar Kihlström (KD) och Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 23.

Ställningstagande

Vi anser att reglerna för när licens ska beviljas behöver förtydligas. Det förekommer exempelvis i dag att jägare nekas vapen med hänvisning till att vapnet har för bra precision eller att det väger för mycket. Detta beror på att det finns tolkningsutrymme i fråga om lagens bestämmelser. Därför bör lagen förtydligas så att myndighetens utrymme att neka licens på vaga grunder undanröjs.

12. Utökad vapengarderob, punkt 16 (M, SD, KD)

av Louise Meijer (M), Katja Nyberg (SD), Ingemar Kihlström (KD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Niklas Wykman (M), Angelika Bengtsson (SD), Martin Kinnunen (SD) och Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 8 och
bifaller delvis motion

2019/20:1311 av Åsa Coenraads och Mats Green (båda M).

Ställningstagande

Vi anser att antalet vapen som tillåts i vapengarderoben bör utökas. Detta har riksdagen sedan tidigare gett regeringen till känna och regeringen bör nu skyndsamt återkomma med ett sådant förslag.

13. Utökad patronkapacitet i hagelgevär, punkt 17 (SD)

av Katja Nyberg (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Martin Kinnunen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:311 av Magnus Persson (SD).

Ställningstagande

I dag får man ladda ett halvautomatiskt kulgevär för jakt med sex patroner men ett halvautomatiskt hagelgevär med endast tre patroner. Något särskilt skäl för detta regelverk finns inte och vi anser att magasinkapaciteten ska vara lika oavsett jaktvapen, hagel såväl som kula. Därför bör man utöka tillståndet för det maximala antalet skott i halvautomatiska hagelvapen till sex.

14. Utlåning av vapen, punkt 18 (SD)

av Katja Nyberg (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Martin Kinnunen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 9.

Ställningstagande

En jägare som vill fullfölja en jaktssäsong på exempelvis älg ska inte behöva begränsa sin jakttid till ett par veckor på grund av att han eller hon inte äger ett ändamålsenligt vapen. Auktoriserade vapenhandlare bör därför ges möjlighet att lämna ut låneintyg i 42 dagar (sex veckor) efter att en ansökan om lån av skjutvapen har kommit in och godkänts.

15. Förvaring av vapen, punkt 19 (M, SD)

av Louise Meijer (M), Katja Nyberg (SD), Camilla Waltersson Grönvall (M), Niklas Wykman (M), Angelika Bengtsson (SD) och Martin Kinnunen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 7 och
2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 18 och
bifaller delvis motion
2019/20:2938 av Edward Riedl (M).

Ställningstagande

Förvaring av det egna vapnet hos en annan person kräver tillstånd. Det kan dock många gånger vara motiverat att förvaring sker på ett annat ställe än i den egna bostaden. Det är därför viktigt att regelverket erbjuder flexibilitet, t.ex. för de som regelmässigt jagar eller deltar i sportskyttearrangemang på andra orter än där de är bosatta. Att vapnet förvaras på ett säkert sätt där jakten eller sportskyttet bedrivs, i stället för att transporteras över långa avstånd, kan ur säkerhetssynpunkt i många fall vara en fördel. Det framstår som orimligt att seriösa personer med vapenlicens inte tillfälligtvis kan förvara sina egna vapen i ett vapenskåp hos en annan skytt. Det finns därför anledning att se över regelverket för att underlätta för jägare och sportskyttar att förvara sina vapen på en annan plats än i den egna bostaden.

16. Förvaring av ammunition, punkt 20 (SD)

av Katja Nyberg (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Martin Kinnunen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 10 och

bifaller delvis motion

2019/20:1301 av Åsa Coenraads m.fl. (M).

Ställningstagande

Om man har vapenlicens ska man enligt vår uppfattning också ha möjlighet att förvara ammunition till ett vapen som man själv inte har licens för. Om ammunitionen tillhör den vapenklass som man redan är godkänd för finns ingen anledning att försvåra förvaring.

17. Införande av vapen till Sverige m.m., punkt 21 (SD)

av Katja Nyberg (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Martin Kinnunen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 12 och

bifaller delvis motion

2019/20:2558 av Mats Green och Åsa Coenraads (båda M).

Ställningstagande

Att främja det ansvarsfulla användandet av legala vapen vid bl.a. jakt och tävlingsskytte är en naturlig del av ett välfungerande vapenägande. De hinder som i dag ställs upp, både vid jakt utomlands och vid internationella skyttetävlingar, är inte ändamålsenligt utformade. Riksdagen har tillkännagett för regeringen att en översyn av reglerna för europeiskt skjutvapenpass och införsel av legala vapen till Sverige bör ske. Det är viktigt att regeringen

skyndsamt bereder ärendet och återkommer till riksdagen med ett sådant förslag.

18. Auktorisation av skyttesammanslutningar, punkt 22 (SD)

av Katja Nyberg (SD), Angelika Bengtsson (SD) och Martin Kinnunen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

För att en skyttesammanslutning ska få auktorisation från polisen krävs det att den har en stabil organisation, att den bedriver skytteverksamhet och att den uppfyller höga krav på säkerhet. Det är samma krav som skyttesammanslutningar skulle uppfylla före lagändringen den 2015.

Exakt hur kraven på stabil organisation, bedrivande av skytteverksamhet och säker vapenhantering ska utformas är inte reglerat i lag eller förordning. Regeringen har i stället bemyndigat Polismyndigheten att meddela föreskrifter om närmare krav. På så sätt kringgår regeringen riksdagens granskning av om de specificerade kraven är väl utformade och om de påverkar Sveriges jakt- och sportskyttar negativt eller inte. Detta är något vi inte kan ställa upp på. Vi anser, liksom vissa remissinstanser gjorde inför lagändringen, att regeringen borde ha redovisat de närmare kriterierna för auktorisation öppet genom att ha infört dem i lag, detta särskilt med tanke på att regeringen inte påvisat något konkret problem med den tidigare ordningen.

Sammanfattningsvis menar vi att 2015 års lagändringar medför en omöjlig och orimlig inskränkning av skytteföreningarnas verksamhet. Vi anser därför att reglerna om auktorisation av skyttesammanslutningar bör anges i lag och förordning och att Polismyndigheten inte längre ska meddela föreskrifter för en sådan auktorisation.

Regeringen bör vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

19. Vapenamnesti m.m., punkt 23 (V)

av Jon Thorbjörnson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2147 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 och
avslår motion

2019/20:686 av Kjell-Arne Ottosson (KD).

Ställningstagande

Genom återkommande amnestier för illegala vapen och ammunition är det möjligt att minska andelen vapen i samhället. Vapenamnesti innebär att vem som helst kan lämna in skjutvapen och ammunition anonymt till polisen och slippa rättsliga påföljder. Syftet är att reducera antalet illegala vapen i samhället och på så sätt minska antalet vapenbrott. Eftersom sprängämnen inte omfattas av vapenlagen krävs särskilda amnestier för explosiva varor. Under den senaste vapenamnestin våren 2018 fick polisen in 12 000 vapen. De flesta lämnades in i storstadsregionerna och enstaka vapen kan kopplas till den kriminella miljön. Den första amnestin för explosiva varor hölls under hösten 2018. Även om de sprängmedel som lämnades in inte i önskad omfattning kom från kriminella gäng vid detta tillfälle bör åtgärden upprepas. I samband med att återkommande vapenamnestier införs bör även anhöriga få stöd från myndigheterna så att de vågar anmäla närstående som har olagliga vapen. Jag anser därför att regeringen bör ta initiativ till regelbundet återkommande vapenamnestier för att få människor att lämna in illegala vapen, ammunition och explosiva varor.

20. Handel med vapen, punkt 24 (C, KD)

av Ingemar Kihlström (KD), Per Schöldberg (C) och Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 26 och

avslår motion

2019/20:2619 av Mattias Jonsson och Anna Johansson (båda S).

Ställningstagande

De senaste 20 åren har många jakthandlare tvingats stänga, ofta till följd av kravet på att verksamheten ska ha ett visst antal transaktioner per år för att få sälja vapen. Utan möjlighet att sälja vapen och ammunition uteblir också försäljningen av andra varor. Småföretagande inom jakthandel bör i stället uppmuntras eftersom det skapar arbetstillfällen. Att jakt- och vapenhandeln slås ut är dessutom något som främst drabbar landsbygden. Vi anser därför att man bör ta bort kravet på ett visst antal transaktioner per år för att jakthandlare ska få sälja vapen och ammunition.

21. Rättshjälp i vapenlicensmål, punkt 25 (KD)

av Ingemar Kihlström (KD) och Camilla Brodin (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD) yrkande 24.

Ställningstagande

Rättssäkerheten i myndighetshanteringen av vapenlicenser behöver stärkas. Vi anser därför att regelverket bör ses över för att öka möjligheterna att bevilja rättshjälp när ett vapenlicensmål prövas i domstol.

22. Tillsyn av skjutbanor m.m., punkt 26 (M, C)

av Louise Meijer (M), Camilla Waltersson Grönvall (M), Niklas Wykman (M) och Per Schöldberg (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 23 och

bifaller delvis motion

2019/20:1336 av Marlène Lund Kopparklint (M).

Ställningstagande

Med hänsyn till polisens bristande resurser anser vi att det bör övervägas om tillsynen och tillståndsprovningen av landets skjutbanor verkligen behöver skötas av polisen. Detta har tidigare till viss del skötts av Statens Skytteombud, vilket fungerade bra.

Att polisen ska arbeta med denna tillsyn och tillståndsprovning kräver både ekonomiska resurser och arbetstimmar samt nya utbildningar, vilket skulle vara onödigt i en redan hårt pressad situation. Därför föreslår vi att tillsynen och tillståndsprovningen av skjutbanor utreds.

Särskilda yttranden

1. Vapensmuggling, punkt 4 (S, V, MP)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Gunilla Svantorp (S), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S), Jon Thorbjörnson (V) och Maria Gardfjell (MP) anför:

Som framgår ovan har riksdagen riktat flera tillkännagivanden till regeringen om att skärpa straffen för smugglingsbrott, senast för ca ett år sedan, då det enligt tillkännagivandet även skulle övervägas om smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse. Det framgår vidare av redogörelsen ovan att en promemoria med förslag som väsentligen är i enlighet med de motionsyrkanden som nu behandlas för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Vi utgår från att detta arbete kommer att leda till att ett sådant lagförslag överlämnas till riksdagen. Med hänsyn till det problem som illegala vapen i samhället utgör, inte minst genom insmugglade vapen, finner vi emellertid inte anledning att reservera oss mot att riksdagen åter riktar ett tillkännagivande i frågan till regeringen.

2. EU:s vapendirektiv, punkt 10 (S, MP)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Gunilla Svantorp (S), Johanna Haraldsson (S), Markus Selin (S), Mattias Vepsä (S) och Maria Gardfjell (MP) anför:

Vi anser inte att regeringens arbete med att genomföra 2017 års ändringsdirektiv i svensk rätt ger fog för att oroa sig för en s.k. överimplementering av direktivet, på samma sätt som regeringen inte överimplementerar andra rättsakter från EU. Vi finner dock inte skäl att reservera oss mot tillkännagivandet i fråga, eftersom vi inte heller anser att införandet av direktivet i svensk rätt i onödan bör försvåra för laglydiga jägare och skyttar.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:309 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jaktlicens på enhandsvapen för statliga eftersöksjägare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:311 av Magnus Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka tillståndet för antal skott i halvautomatiska hagelvapen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:542 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny tillståndsmyndighet för vapenlicensfrågor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handläggningstid för vapenlicens och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa femårslicenser för vapen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begreppet synnerliga skäl i vapenlagen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att svensk vapenlag alltid ska gå före EU:s direktiv och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om auktorisation av skyttesammanslutningar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tillåtet att tillfälligt förvara licensbelagda vapen i andras vapenskåp och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vapengarderoben bör utökas och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om intyg om lån av skjutvapen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förvaring av ammunition och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om europeiskt skjutvapenpass och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:554 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för vapensmuggling och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:686 av Kjell-Arne Ottosson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om en skrotningspremie och ändrade rutiner för vapenhandlare vid inlämning av vapen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1047 av Petter Löberg (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i bevakningslagen se över möjligheterna att reglera att bevakningsföretag ska se till att väktare och annan bevakningspersonal som företaget lånat ut skjutvapen till varje år ska kunna upprätthålla den kompetens som krävs för att de ska klara tjänstbarhetsprovet, genom att ge vapenbärande anställda möjlighet att under ledning av en av Polismyndigheten godkänd vapeninstruktör vid minst ett tillfälle per månad träna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:1301 av Åsa Coenraads m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att underlätta förvaring av ammunition av annan kaliber än den som vapenlicensen tillåter och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1311 av Åsa Coenraads och Mats Green (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta mer än fyra vapen i vapengarderoben utan särskilt tillstånd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1336 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen om skjutbanor ska främja sportskytte och jakt och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2147 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till regelbundet återkommande vapenamnestier i syfte att få människor att lämna in illegala vapen, ammunition och explosiva varor och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2219 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra ett förtydligande i vapenförordningen om att beakta målskjutningsvapnets lämplighet utifrån den målskyttegren idrottsskytten angett att vapnet är avsett för och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2220 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att förenkla för legitima vapenbärare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2245 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och modernisera vapenlagstiftningen så att den motsvarar jaktens och sportskyttets behov och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2312 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda hur man tillgodogör sig den digitala tekniken och underlättar hanteringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2558 av Mats Green och Åsa Coenraads (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna EU:s vapenpass och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2619 av Mattias Jonsson och Anna Johansson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att, inför ett förvärv eller övertagande av ett bolag som driver vapenhandel, genomföra både inventering och nödvändig kontroll och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2668 av Louise Meijer m.fl. (M):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handläggningen av vapenärenden bör skyndas på och att servicegarantier bör införas tillsammans med ett skydd mot ekonomiska förluster och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett regelverk som inte försvårar för jakt och sportskyttar i onödan och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka möjligheterna att förvara vapen på ett säkert sätt om man regelmässigt jagar på andra orter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska säkerställa att vapendirektivet implementeras i Sverige så att det inte i onödan innebär några försämringar eller försåvårar för laglydiga jägare och sportskyttar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att slopa kravet på förnyande av tillstånd vart femte år för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge godkända vapenhandlare en auktorisering som ger dem möjlighet att under vissa förutsättningar godkänna vapenlicenser och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när det gäller kraven för målskyttevapen ersätta synnerliga skäl med särskilda skäl och definiera det senare i lag eller förordning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ansvaret för tillsynen och tillståndsprövningen av landets skyttebanor ska utredas och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2774 av Kjell-Arne Ottosson m.fl. (KD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en vapenägare som byter in ett vapen borde kunna köpa ett nytt av samma klass utan att en ny prövning görs och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att förtydliga reglerna för när vapenlicens ska beviljas och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rättshjälp ska kunna ges när ett vapenlicensmål går till domstol och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vapendirektivet inte ska överimplementeras och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort kravet på ett visst antal transaktioner per år för att jakthandlare ska få sälja vapen och ammunition och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2794 av Johan Pehrson m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en straffskärpningsregel för innehav av vapen, explosiva varor eller krigsmateriel då en person tidigare är dömd för brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om föraransvar och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2938 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förvara vapen i andras vapensåp och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2959 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ytterligare skärpa straffen för olaga vapeninnehav och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3191 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta polisens hantering av vapenlicenser till en nyinrättad viltvårdsmyndighet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3248 av Johan Hedin m.fl. (C):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skyndsamma lagändringar för att stoppa användningen av illegala vapen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3257 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillståndsgivningen av vapen effektiviseras och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s vapendirektiv inte överimplementeras i svensk lag och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över begreppet "synnerliga skäl" i vapenlagen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra utbyte av befintligt vapen med licens direkt hos vapenhandlare och tillkännager detta för regeringen.